National Library of Canada
Collection Development Branch.
395 Wellington Str. Order sect
Ottawa, Ont. K1A 0N4

National Library
Bibliothèque Nationale
DEC 20 1983
NEWSPAPER DIVISION
DIVISION DES JOURNAUX

1983/c/23/1

Meie Elu

EESTLASTE AJALEHT PAGULUSES

Second Class Mail Registration No. 1354.

Nr. 49 (1762) 1983 NELJAPÄEVAL, 8. DETSEMBRIL – THURSDAY, DECEMBER 8 XXXIV aastakäik

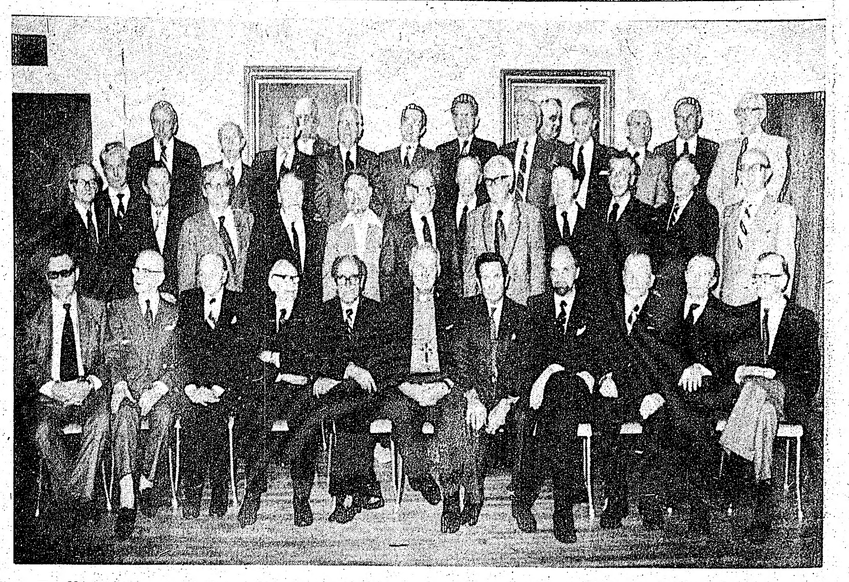

Hugo Treffneri Gümnaasiumi endised õpilased oma kooli 100 a. juubelil Torontos. Esireas vasakult: Hans Moks, Richard Antik, prof.dr. Karl Aun, prof. Karl Taagepera, Richard Ilves, piiskop Karl Raudsepp, Erik Liigand, prof.dr. Endel Tulving, Jaak Treumuth, Verner Peterson, prof. Ants Elken. 2. rida — Evald Oder, Charles Panksep, Udo Mällo, Alexander Toiger, Valdeko Pikkand, Arno Taagepera, Kristjan Kangro, Lembit Susi, Jüri Elken, Heino Rebane, Erik Saar, Ants Aug, Aksel Pügi. 3. rida — Kaljo Urbel, Juhan Käis, Georg Iltal, Jaan Helmeste, Lembit Sõmerma, Richard Lellep, Uno Kook, dr. Johannes Paidre, Johannes Luik, Eduard Limion.

Foto — O. Haamer

100 aastat tagasi

Treffneri kool oli tulukene orjaöös

Käesoleval nädalal möödus sada aastat sellest kui Hugo Treffner sai loa erakooli asutamiseks Tartus, mis oli keset saksa vaimu ja vene survet esimeseks võimaluseks kõrgema hariduse poole pürgivatele eestlastele. Endised õpilased ja õpetajad kogu maailmas meenutavad juubeli puhul oma koolipäevi ja hindavad selle hariduslätte tähtsust, mis on andnud silmapaistvaid eesti mehi kõigil elualadel. Torontos tulid treffneristid kokku koos oma külalistega möödunud pühapäeval, alustades juubeli tähistamist jumalateenistusel Vana-Andrese kirikus ja lõpetades Eesti Majas omavahelise koosviibimisega.

Juubelipäeva elasid kaasa 35 endist õpilast, nende hulgas kaks, prof. Karl Taagepera ja Richard Antik veel „Mauruse kooli" päevilt. Academia Treffneriana kõrge taseme pädevust tõestasid sõnalise osa sisustajad kooli vilistlased, EELK piiskop ja kolm professorit. Tervitama olid tulnud teiste Tartu ja Tallinna koolide endiste õpilaste esindajad.

JUMALATEENISTUS

Kristuse Teise tulemisepüha jumalateenistusel Vana-Andrese kirikus kl. 11 hommikul teenisid piiskop Karl Raudsepp ja koguduse vaimulik õp. Udo Petersoo. Piiskop, kes lõpetas Hugo Treffneri gümnaasiumi 1928. a. pühendas jutluse oma koolile, mälestas aegade kestel surma läbi lahkunuid ja kandis palves Jumala ette treffneristid ja nende perekonnad. Oma jutluse aluseks ta oli valinud Luuka ev. 12:49 — „Tuld ma tulin viskama maa peale, ja mis ma muud tahakski, kui et see juba oleks süüdatud."

Ta meenutas meie rahva minevikku, mis oli pime ja raske nagu halb ilm. Ent möödunud sajandi keskpaigu tekkisid tulekolded orjaöös. Oli juba üksikuid, kes paistsid silma, oli Laulupidu ja ilmus Kalevipoeg, aga rahval ei olnud koole, kus eestlased oleks saanud haridust. Siis tuli Hugo Treffner, hariduselt usuteadlane, kuid olude tõttu koolimeheks hakanud. 8. detsembril 1883 sai ta loa oma erakooli avamiseks, kus õppida said eestlased ka vanemas eas, kus sai kõnelda eesti keelt ja õppida eesti keeles.

Edasi piiskop iseloomustas Hugo Treffnerit ja tema kooli. Treffner oli üks Eesti Üliõpilaste Seltsi asutajad ja ta rääkis kaasa kui valiti eesti sinimust-valged lipuvärvid. Tema kool oli kui süüdatud tungal, kus valitsesid põhimõtted: inimene ilma Jumalata ei kõlba ja eestlase emakeel on eesti keel. Eestlasena pead sa viskama tuld oma rahva keskele Jumala abiga.

AKTUS

Õhtupoolikul kl. 4 kogunesid treffneristid koos külalistega aktuseks Eesti Majja. Neid tervitas siinse vilistlaskogu esimees Erik Liigand. Ta nimetas eraldi vanimat kohalolijat porf. Karl Taagepera't, kes lõpetas Hugo Treffneri gümnaasiumi 1914. a., samuti kaugemalt, Sudburyst ja Kingstonist, tulnud vilistlasi. Viimaseks suuremaks kokkutulekuks viis aastat tagasi ilmus USA-s mälestusteos „Treffoonia", mille toimetusse kuulusid Villi Kangro, Arno Raag ja Ilmar Rebane. Õpetajatest on surma läbi lahkunud K. Treffner 1978. a. (93-aastasena) Tallinnas, dotsent J. Silvet 1979. a. (84. a.) Elvas, dotsent R. Kleis 1982. a. (85. a.) Tartus, Ernst Nurm 1983. a. Tallinnas.

Paguluses on surma läbi lahkunud endised õpilased, kellel olnud ühendus vilistlaskoguga: Hugo Lübek (1980, Austraalias), Peeter Kaseoru, Hugo Toppi, Ants Eric Kerson ja Juhan Müller (1981, Torontos) Tibar (Thunder Bay's), Heino Elken (1982, Hamiltonis) Eero Muna (1982, Vancouveris), Leonhard Kahro (1983, Londonis, Ont.), Kuno Alt (1983, Torontos). Lahkunuid mälestati leinaseisakuga.

PALVUS

Seejärele pidas palvuse piiskop Karl Raudsepp, võttes oma vaimuliku kõne aluseks Taaveti laulu 146:2-5. Ta ütles, et Hugo Treffner oli mees, keda „väikesed vaimud" on arvustanud, kuna nad pole temast aru saanud. See mees suutis eesti rahvast õpetades rohkem ära teha kui paljud teised. Õnnis on see, kellele Jumal on abimeheks.

Hinnates Hugo Treffneri teened ja tema kooli, mis kord oli suurim Eestis, ta kirjeldas, mis on sellest nüüd saanud. Kuigi uksed on samad, kadunud on Vabadussõjas langenute mälestustahvel aktisaalis ja midagi ängitsevat võõrast on võtnud üle.

MAURUSE KOOL

Pikema ülevaate Hugo Treffneri erakoolist andis prof.dr. Karl Aun. Ta meenutas Anton Hansen Tammsaare sõnu, kui maapoiss Vargamäe Indrek jõudis Tartu „vaksali" ja võttis voorimehe, et sõita „Mauruse kooli": Voorimees ütles „vilets kool, ei õigusi ega ilusaid rõivaid." Niisugused poisid tulid sinna kooli, sest „ilusate rõivastega" koolidesse nad ei saanud minna. Polnud raha ega keelte oskusi. Koolil oli kogu aeg raskusi majandamisega nagu ta õpilastelgi.

Kuid esialgsest 54-st õpilasest sai kümne aasta möödumisel juba 400, nii et ruumid jäid kitsaks. Möödus 24 aastat, enne kui kool sai õigus, et tema lõpetajad võisid oma kooli juures ülikooli sisseastumiseksamid teha. Hugo Treffneril jäi aga nägemata kooli edasine areng ja kuidas tema endised kasvandikud „Academia Treffnerianas" asusid paljudel aladel eesti rahva juhtide hulka, kuidas treffneristid peaaegu in corpore läksid Vabadussõtta ja kuidas kool töötas edasi Tartu südalinnas tema

(Järg lk. 3)

Ontario peaminister kõnelejaks Esto '84 avamisel

Neljapäeval, 1. detsembril käisid Ontario peaministri William G. Davis'e jutul Esto '84 esimees Toomas Metsala ja abiesimees Kaius Meipoom. Peaministrile, kes on Esto '84 aupatrooniks, anti üle pühendusega mälestusalbum Stokholmis 1980. aastal toimunud Ülemaailmsete Eesti Päevade kohta. Samuti esitati mitmesugust tutvustavat materjali järgmisel suvel toimuva Esto '84 kohta. Peaministrile tehti ettepanek tulla Esto '84 avakõnelejaks, millega tema ka nõustus.

Esto '84 avatseremoonia toimub pühapäeval, 8. juulil Ontario Place Forumis. Sellele järgneb kohe kireva kavaga Estorama ja vastuvõtt pressile. Terve pühapäevase pealelõuna toimuvad Ontario Place's mitmesugused esinemised eesti kunstnike poolt. Kohalikkudes restoranides on siis saadaval eestipärased toidud, kõik eestlaste purjejahid on kutsutud selleks päevaks Ontario Place ja park on dekoreeritud sini-must-valgete lippudega.

Itaalia peaminister taotleb viivitamist rakettidega

Itaalia peaminister Bettino Craxi kirjutas president Ronald Reagan'ile, tehes ettepaneku lükata edasi mõnede aatomrakettide lähtealustele paigutamise Lääne-Euroopas.

NATO kavatseb viies riigis paigutada väljalaskealustele 572 raketti, kui USA ja N. Liidu läbirääkimised Genfis ei anna tulemusi. Moskval on sajad SS-raketid piiride ääres, kuid ähvardab läbirääkimised lõpetada, kui NATO oma kavaga läheb edasi. Itaalia ajalehed väidavad, et peaministri ettepanek on katse N. Liidu seisukoha pehmendamiseks.

USA välisminister: Balti rahvastel on õigus ise määrata oma saatust

Läti Vabariigi aastapäeva puhul saatis USA välisminister G. Shultz Läti Vabariigi esindajale, Charge of Affairs dr. Anatol Dinbergs'ile järgmise läkituse:

Läti iseseisvuse kuuekümne viiendal aastapäeval edestan suurima heameelega Teile ja Läti rahvale oma südamlikúd tervitused ja parimad soovid.

Mul on samuti hea meel selle sündmuse puhul taas kinnitada, et Ühendriikide valitsus ei tunnusta Läti, Eesti ja Leedu vägivaldset liitmist Nõukogude Liiduga, mis toimus aastal 1940. Ameerika rahvas jääb kindlalt oma otsuse juurde toetada Balti rahvaste õigust määrata ise oma saatust ilma väljaspoolse sekkumise ja sunduseta. Me imetleme Läti ja ta Balti naaberahvaste järkuvaid pingutusi alal hoida oma eripärast kultuuripärandit ja rahvuslikku identsust, hoolimata kõiget vägivallast, mis on nende vastu suunatud.

Me teame, et praegune ajajärk on Läti rahvale raske ja me tahame jätkuvalt toetada tema pingutusi vabaduseks, priiuseks ja inimväärsuseks, mis iseenesest kuuluvad temale. Me tervitame kõigi lätlaste pingutusi võidelda oma riigi päranduse säilitamise ja kaitsmise eest ja me ootame päeva, mil need püüdlused jõuavad tõelise ja õiglase teostumiseni.

SÜDAMLIKULT,
GEORGE P. SHULTZ

Esimene kandidaat Esto '84 iludusvõistluste sarjas kerkis USA-s Spordiliidu 19-nda Spordiballi iluduskuninganna võistlustel. Valituks osutus kaheksa võistleva kaunitari hulgast 19-aasta vanune West Virginia Ülikoolis majanduse alal õppiv üliõpilane Heidi Raudsepp. Ta on olnud aktiivne võimleja Metro Estonian Rhytmics ridades, edukas naissportlane spordimängudel ja kirjandushuviga eesti noor. Miss Spordiball 1983 pääses sellega edasi võistlema maikuul Baltimores, kus on finaal Miss Esto '84 tiitlile, mille võitja esindab USA-d Torontos Esto pidustusil toimuval lõppvõistlusel Miss Esto '84 valimisel.

Foto — Salme Parming

Soovitakse suuremaid kontakte Kanada poliitiliste erakondadega

Eestlaste Kesknõukogu Kanadas väliskomisjon pidas möödunud nädalal komisjoni esimehe M. Epneri juhatusel koosoleku, kus käsitati EKN välistegevuslikke küsimusi eesti probleemide tutvustamiseks Kanada ühiskonnas.

Koosolekul komisjoni esimees M. Epner käsitas lähemalt võimalusi, mis esinevad eestlate poolt tihedamate kontaktide loomisega Kanada poliitiliste erakondade kohalike valimisringkondade ühingute kaudu. Neisse ühinguisse liikmeksastumine on kergelt võimalik ja nende kaudu saab arendada kontakte parlamendiliikmeteni ning luua kontakte poliitilistest küsimustest huvitatud kanadalastega. Vastavad kontaktid toimuksid EKN liikmete ja teiste eestlaste poolt isiklikul alusel ilma meie keskorganisatsiooni sellega sidumata. Niisuguseid kontakte on praktilistel põhjustel vajalik luua kõikide erakondadega.

Koosolekul vahetati mõtteid sellekohaste kontaktide loomisega ühenduses olevate küsimuste üle. Koosolekust osavõttev A. Raudkivi selgitas lähemalt valimisringkondade ühingute tegevusviise, millede kohta tal on kogemusi ühe konservatiivide ühingu kaudu. Hiljutisel täiendusvalimisel Broadview-Greenwoodi ringkonnas võttis balti rahvaste liikmeid aktiivselt valimisringkonna kandidaadi ülesseseadmisest osa, kuid selle ringkonna võtsid kreeklased suurema hulgaga om mõju alla. Neis ühinguis saab siiski võrdlemisi väikese grupiga mõju avaldada.

Koosolek pidas soovitavaks, et EKN liikmed oma huvide kohaselt võtaksid ühendusi parteide algorganisatsioonidega. Soovitatakse ka kirjade kirjutamist oma ringkonna parlamendiliikmeile nende tähelepanu eestlasi huvitavaile küsimusile juhtimiseks.

Teise küsimusena selgitati, kuidas pääseda eestlaste informatisooniga sisse kanada päevalehtede juures. Torontos on võrdlemisi hea kontakt „Sun'iga", kuid teise kahe päevalehe juures on raskusi sinna informatsiooni saamisega. Selgitati isikuid, kelledega nende lehtede juures tuleks kontakti võtta ja kellede kaudu püüda soovitud informatsiooni lehtedesse saada ... See küsimus on meile eriti tähtis ühenduses eelolevate ESTO '84 pidustustega.

Koosolekul selgitati veel mitmeid küsimusi, mida EKN vabadusvõitluslikus selgitustöös on vaja silmas pidada. Kanada välisministeeriumis ja parlamandiliikmete juures tahetakse kasutada Euroopa parlamendis vastuvõetud Balti riikide kohta käivat resolutsiooni, et Kanada algataks või toetaks küsimuse ülesvõtmist UN-i dekolonisatsiooni komisjonis, kus ühe kongressiliikme resolutsiooni ettepaneku põhjal on loota küsimuse ülesvõtmist USA poolt. Sellele on vaja ka Kanada poolset toetust.

HAMILTONI EESTI SELTSI

UUE-AASTA-BALL

Holiday Inn'is, 150 King St. E. Hamilton (III korral), algus kell 19.00, õhtusöök 20.00
Kirev eeskava — HILDA SEPP, AINO TERA ja EDGAR KINK. ● Tantsuks mängib B. RUHNO ORKESTER
Pääsmed $35.00, seltsiliikmetele $30.00

Pääsmete ja laudade ettetellimine: M. Koger (416) 385-8210, M. Pertens (416) 522-0159
Laudade ettetellimise viimane tähtpäev 21. dets. 1983

UUENDAGE „MEIE ELU" TELLIMINE UUEKS AASTAKS.

„MEIE ELU" — „OUR LIFE" — Estonian Weekly
Published by Estonian Publishing Co. Toronto Ltd., Estonian House,958 Broadview Ave., Toronto, Ont. Canada, M4K 2R6
Tel. 466-0951

Toimetajad: H. Rebane ja S. Veidenbaum. Toimetaja New Yorgis B. Parming, 473 Luhmann Dr., New Milford, N.J.,USA. Tel. (201) 262-0773.

„Meie Elu" väljaandjaks on Eesti Kirjastus Kanadas. Asut. A. Weileri algatusel 1950.

„Meie Elu" toimetus ja talitus Eesti Majas, 958 Broadview Ave., Toronto, Ont. M4K 2R6 Canada — Tel. 466-0951

Tellimiste ja kuulutuste vastuvõtmine igal tööp. kl. 9 hm.—5 p.l., esmasp. ja neljap. kl. 9 hm.—8 õ., laup. kl. 9 hm.—1 p.l.

„MEIE ELU" tellimishinnad: Kanadas 1 a. $40.00, 6 k. $22.00, 3 k. $15.50. USA-sse — 1 a. $44.00, 6 k. $25.00, 3 k. $17.00. Ülemeremaadesse — 1 a. $48.00, 6 k. $26.00, 3 k. $19.00. Kiripostilisa Kanadas: 1 a. $28.50, 6 k. $14.25. Kiri- ja õhupostilisa USA-sse: 1 a. $30.80, 6 k. $15.40. Õhupostilisa ülemeremaadesse: 1 a. $58.00, 6 k. $29.00.

Üksiknumber — 75¢

Kuulutushinnad: 1 toll ühel veerul — esiküljel $5.50, tekstis $5.00, kuulutuste küljel $4.75.

Põllumajandus Moskvale nõrk punkt

Sovetiseeritud põllupind ei kuula partei diktaatorlikke käske ja korraldusi ning ähvardab vintsutada „nõukogude inimest" kestva paastuga.

Londoni vaatlusteeninduse (Observer Service) Moskva büroo andmetel, mis avaldatud Globe & Mail'is, toimub N. Vene põllumajanduse ümberkorraldamine mõnesuguste uuendustega administratsioonis ja töötajate osas. Järsk langus põllumajandustoodangus on sundinud seda puudutama ka ühes Moskva ajalehes, kus olukorda nimetatud „äärmiselt ebasoodsaks", otsides selle põhjuseid kliimatilisel pinnal ja ka puudulikus töödistsipliinis. Muide Globe & Mail 'i andmeil 1981/82. aastate toodang N. Vene põllumajanduses olnud nii kehv, et valitsus pole seda avaldanud tänaseni. Kõnesolev toodangu langus olla suuresti häirinud ka uut partei peasekretär Jüri Andropov'i ennast ja ta olla asunud varakult plaanima uuendusi hiiglaslikus N. Vene põllumajanduse bürokraatias.

Poliitbüroo liige Mikhail Gorbakov, kes vastutav kogu N. Vene põllumajanduse eest, töötanud välja konkreetse kava probleemi lahendamiseks, mis kehtestati partei keskkomitee ja valitsuse ühise dekreediga, sidudes sellega kõiki ministeeriume, asutisi ja organisatsioone, kus tegeletakse põlluduses vajalike masinate, tööriistade ja igasugu muu varustusega.

GORBAKOV'I KAVA

Antud kava kohaselt ei likvideerita senist kollektiivset põllupidamise vormi — kolhoose ja sohvoose, vaid — kogu N. Vene põllumajanduse administratsioon kujundatakse ümber koondamiste ja ümberpaigutamiste teel nõnda, et peale uuendatud üleliidulise põllutööministeeriumi, iga osariigi ja iseseisva oblasti jaoks oleks ainult üks asutis — n.n. „Põllunduslik Produktsiooni Komitee", kuhu koondatakse kõik põllumajanduse programmid ja poliitika. Ühes sellega kõvendatakse ka distsipliini ja kontrolli kõigekõrgemalt kuni kõigemadalama ülemuse kohta, kaasarvatud ka tööliskond.

Teiseks uuenduseks on n n. „kollektiivne leping" põllumajanduses töötavate töölistega, kus näiteks põllul töötavatele antakse teatud piirkond või maaala, mille eest see kollektiiv, artell või grupp loetakse täielikult vastutavaks põllusaagi tulemuste eest ja vastavalt sellele on siis ka palk või töötasu. Lepingusse ei sunnitavat kedagi. Sama lepingu süsteemi rakendatavat ka karjamajanduses.

Lisatakse veel, et kava autor Gorbakov ühes oma ettekandes põllundustegelastele on seletanud, et uue plaani kritiseerijaid ei kuulata. — Mehed ja naised, kes künnavad põldu ja lüpsavad lehmi, pidada saama teatud piirides maa peremeesteks.

Kes on tuttav N. Vene põllupidamise süsteemiga, see ei leia eelkirjeldatud muudatustes midagi muud, kui vaid võltsitud orjatöö jätkamist, kuna ajatööle on lisatud tükitöö, et tööliselt pressida välja viimast, reguleeritava palgaga kollektiivselt pingutatud toodangule. Parteitegelased nähtavasti loodavad, et tööline peaks ise aitama endast välja pigistada viimast ja samalajal hoida distsipliini all ka logardid. Artikli autor, Mark Farkland, lõpetab lausega, et parteisekretärid istuvad mugavalt oma kontorites, kui töölised pingutavad paremaid töötulemusi.

A.M.

„Päev pärast" ja päev enne

Hirmu ja õuduste film „Päev pärast" kuulub sellesse kategooriasse, kus on kõik teised sõjavastaste demonstratsioonid Lääne-Euroopa, Inglismaa, USA ja Kanada demonstratsioonid. See on massiline ja näiliselt rahulik vastuhakk läänemaade endakaitse programmidele, kuid tavaliselt vastuseis USA aatomrelvastusele Lääne kaitseks Nõukogude Liidu aatomagressiooni vastu.

See on nagu hunt lambanahas, kes püüab massideni jõuda rahuingli näol. Sellel liikumisel on ulatuslik haaravus ja mõju, sest milline inimene ei tahaks rahu, eriti rahu aatomsõja ähvardusest. Ka meie ei taha aatomsõda või isegi mingisugust sõda.

Kuid Nõukogude Liit on andnud ainsa valiku oma relvastuse ähvardusel: valmistuda sõjaks, kui tahad rahu!

Kuid „Päev pärast" on Lääne ühiskondi demoraliseeriv terrorfilm, mille eesmärgiks ei ole informatsioon, vaid röövida miljonid inimesed endakaitse lootusest lootusetuse valdkonda. See on defaitismi külvamine kõige laiematesse hulkadesse, et selle läbi mõjutada rahvahulkade mõju läbi valitsuse aktsioonidesse, mis on seatud just sellesama rahva kaitseks.

Film „Päev pärast" on isegi ebaaus koos teiste lisanduvate analüüsidega vastavate eriteadlaste poolt, sest näidatakse maksimum aktsioonide puhul suurimaid hävitustulemusi. Kui oletada aatomsõja võimalust, siis keegi ei saa kinnitada, et olemasolevast 17 tuhandest aatommürsust kasutatakse 5000, mis surmaks orgaanilise elu maakeralt. Võib-olla aitab 100 aatompommi plahvatusest, et sündida pooli vaikima ja lõpetada tulistamine. Ka see oleks hirmuäratav, kui aatompommid ongi mõeldud terrori barjääriks, mis peaks hoidma aatomsõja üldse.

Moskva inetud bravuur ja ähvardused kuuluvad vene iseloomu hulka, kuigi ka see on ohtlik. Esimeses maailmasõjas ähvardas tsaari-Venemaa Keiser Willemi väed ainult mütsidega surnuks pilduda. Kuid tsaari-Venemaa kaotas ja lagunes praeguste tulemustega.

Moskva ähvardused võivad kanda raskeid tulemusi teistele rahvastele, kuid tulemused on mitmekordselt raskemad ja võimalikud, kui Kremli diktaatorid vastuseisu ei leia. Selleks vastuseisuks ongi USA uued relvad Lääne-Euroopas.

Seepärast ongi vast „päev varem" olulisem kui „päev pärast". Sest kui maailm suitseb raadioaktiivses tolmus, siis on päästa vähe. Kui päev varem mõistetakse varitsevat ohtu vaenlase poolt, siis oskavad ühiskonnad end vaimselt kinnitada endakaitse vajaduses. Nii on endakindel ja positiivse hoiakuga elanikkond eriti oluline, mitte päev pärast vaid juba päev enne. Kuid millegi-pärast karjub heas elus läänemaailma rahupublik just demokraatlikel maadel, kuid mitte Kremli väravate all. Selleks neile seal võimalust ei anta, kui siis valitsuse kasu kohaselt ja kontrolli all.

Kuid ka Kanada peaministri palverännak sama rahuküsimusega aatomjõudude juurde toimub samas vaimus: tal on reisivõimalused olemas ja ligipääs suuruste juurde vaba. Opositsioon ütleb, et Trudeau ehitab üles oma poliitilist nime tulevasteks valimisteks. Rahvas küsib, kuidas tema loodab aatomvõimud viia üksmeelele ja kokkuleppele aatomrelvade mittekasutamise suhtes. See on tõesti müstiline küsimus, millele terve mõistus ei leia vastust.

Keegi neist ei leia vastust, kelle käes vastus peaks olema. Näiteks Peking on heaks kiitnud Trudeau rahupüüdlused, kuid on lisanud, et Kanada peaminister on tulnud vale paika. Mida saab Juri Andropov vastata muud kui ta on juba väljendanud. USA president Ronald Reagan on teinud kõiksuguseid ettepanekuid, et relvastuse vähendamise läbirääkimised võiksid jätkuda.

Kõik vihjab sellele, et päev enne kui päev pärast on olulisem kui kõik muu. Meie loodame ainult, et Kanada peaminister ei jäta muljet, et NATO riigi peaministrina ta ei jäta muljet, et NATO blokis valitseb terav lõhe, kust kaudu Kremli agressorid ei asu läänemaid omavahel täiesti lõhestama.

V.

Kiri Ühendriikidest

Ülerahvastatud Valge Maja

Pensionäride suurtasud — Raha- ja keeleküsimused teevad muret

Nii ebaloomulik kui see on, USA valitsuse korraldus ja majanduspoliitika on rahva arusaamale mitte lähenemas, vaid sellest eemaldumas. Alles hiljuti keerutasid tolmu Pentagoni rahaasjad ja rahvaesindajate seksuaalskandaalid. Nüüd on tõsisemalt päevakorral Valge Maja koosseisud, mis Princetoni ülik. ajalooprofessori ja „The Papers of Woodrow Wilson" toimetaja Arthur S. Linki andmeil ulatub 400 inimesele. Nende üleandeks peaks olema aidata presidenti, et „ta saaks otsustada kiiresti ja õieti, ilma hulga lugemiseta ja töötamiseta".

Mis aga juhtub, on nende presidendi nõuandjate kaudu otsuste ette valmis tegemine ja seega valitsuse nõrgestamine. Järgnevad keeltevõhiklus ja kohutavsuured pensionid riigiteenistujatele ja sõjaväelastele, mis 1982. aastal ulatusid 42.6 miljardile dollarile. Seejuures olid pensionimäärad järgmised: 36.000 või rohkem aastas — 0.8% pensionäridest, 24 — 35.999 — 4.9%, 12 — 23.999 — 29.1%, 6.000 — 11.999 — 42.6% ja alla 6.000 — 22.6%. Nii katab 12.000 — 24.000-dolariline aastapension tervelt 71.7% pensionäridest. Sõjaväelastest pensionäride sissetulek on tõusnud 2.9 miljard. dollarilt 1970. aastal 14.9 biljonile dollarile 1982. aastal, seega 414%. Kogusummas tuli 1982. aastal võtta pensionide katmiseks 86% riigikassast, kuna riigiteenijate endi pensionisüsteem kattis ainult 14 protsenti. Näitena võiks märkida, et riigiteenijaist pensionäre on praegu 1.9 miljonit, sõjaväelastest pensionäre 1.4 milj., pensionidega vastavalt 18.8 ja 14.9 miljonit. Probleemiks momendil on 1 milj. raudteetöölise 5.7 milj. dollari ja kogu süsteemi küsimus.

BÜROKRAATIA

Probleem, mille prof. Link eriti esile tõstab, on kohutav bürokraatia laienemine, kus jäädakse juba üksteisele jalgu ja kannatab igasugune edukus. See sai oma alguse John F. Kennedy valitsuses, kes kogemuste puudumise ja muil põhjusil ümbritses ennast tuntud nimedega ja intelligentidega. Mida ebakindlam ja kogenematum on president, seda suuremat staapi ta vajab. Johnson tuli pukki ebakindlana, Nixon oli peagu paranoik, Ford — esimene mitte rahva poolt valitud mees Valges Majas, Carter pisut vähem bürokraatiast vaimustatud. Momendil — ja nagu enamasti — on bürokraatia seotud eelseisvate valimistega. Vabandatakse ehk, et kasvav probleemide keerulisus tingib bürokraatiat. 20. sajandi presidentidest Theodore Roosevelt, Woodrow Wilson ja Franklin Roosevelt, ütleb Link, seisid tänastest mitte väiksemate probleemide ees, kuid olid võimelised tuletsema vajalikku informatsiooni, seda läbitöötama ja siis ise otsustama. Üteldakse, et president vajab oma reisidel suurt saatjaskonda. Võib-olla siis, kui ta soovib tunda ja näidata ennast kuningana või imperaatorina. Wilson tegi valimiste eel reisi läände, kaasas ainult üks meessekretär. Ja hotelli ööbima minnes kandis ta ise oma kohvrit.

Täitsa ausalt, ütleb prof. Link, ma ei mõista, mida need inimesed kõik seal Valges Majas teevad. Tulemus on, et president viidab rohkem aega selle koosseisu hulgas korra ja rahu säilitamisega, kui tähtsate dokumentide ja küsimuste uurimisega. „Mulle tundub, et tal tuleks hoida see arv madalam, et muretseda õhku hingamiseks. Praegu on kõikidel koridorides liikujail raske üksteisest mööduda."

PUUDUS SPETSIDEST

Londonis ilmuvas nädalalehes „Listener", käsitledes Washingtoni olukorda, märgib Stuart Simon, tsiteerides Illinois' samanimelist rahvasaadikut, et viimase 5 aasta jooksul on üle 80 kolledzhi ja ülikooli USA-s lõpetanud veneainelised kursused ja... et me kulutame praegu rohkem raha iga veerandmiilise maanteejupi peale, kui kultuurilisteks programmideks Warssawi Pakti riikide seoses.

Richard Combs välismin. nõukogude osakonnast lisab, et küsimus ei ole kaugeltki enam akadeemiline. Puuduvad inimesed, kes oleksid võimelised analüüsima toorinformatsiooni ja tegema õigeid järeldusi venelaste sammudest. Õhujõudude luureülem 1970. kindralmajor George Keegan, kriipsutab alla satelliitidega seostuva õhuluure tähtsuse ülisuurt tõusu 1950-ndate aastatega võrreldes ja meenutab siis, et „pidasime Helsingi kokkuleppe läbirääkimisi ja meil ei olnud kedagi, kes võinuks kohe tõlkida, mida Brezhnev oma viimases kõnes ütles. Möödus päevi, enne kui saime selle teada. Ja samasugune on olukord täna Genfis.

Simoni arvates on üheks keeltevõhikluse põhjuseks kongressi sügavale juurdunud kitsarinnaline kolkapoliitika, mistõttu seal ei leidu ühtki N. Vene eksperti. Kui neid ka leiduks, siis neid ei kasutata. Näitena nimetab ta endisi saadikuid, nüüd 91-aastast Averell Harrimani ja George Kennani. Harriman tunneb venelasi alates 1926. aastast, millal kohtas Leon Trotskit. Ignorantsusele ja illusioonidele rajanev poliitika on ohtlik, hoiatab Harriman. „Meie teadmised N. Venest on olnud alati viletsad, kuid mitte kunagi tänasest nõrgemad".

Uudisena selgub, et Harriman on annetanud oma varandustest 10 miljonit dollarit Columbia ülikooli juures loodud W. Averell Harriman Institute for Advanced Study of the Soviet Union'ile. Kuid kas suudab see olukorda märgatavalt parandada? Et teiste keelte kõige trotslikum ignoreerimine on juurdunud mitte ainult massis, vaid ka kutselistes tippudes, seda näitab „Elsinkki" järjekindel kasutamine raadio- ja tv-saadetes, kuigi iga keeleõpik näitab, et „kk" häälduatakse soome keeles „k" ning üksik „k" — „g" ja ajakirjanikel Helsingi sõites ei tohiks valmistadaseal ülepääsmatuid raskusi sõna õige kõla kinnipüüdmine.

Washingtoni probleemiks pole aga ainult keeltevõhiklus kolkapatriotismi seisukohast, vaid ka eri osakondadest tuleva informatsiooni vastukäivus. Kui ministeerium märgib näit. Vene majanduse raskusi, teatab CIA, et rahvuslik kogutoodang Venes on heas olukorras. Kuriosumine märgitakse, et näit. juhib Nat. Security Councili 32-aastane „Vene ekspert", kes kunagi pole näinud Venemaad. „Välisministeerium", ütleb Combs, „on olukorras, kus isegi koheste otsustavate sammude korral ei saada teha heaks senist kvalifitseeritud nõukogude ekspertide puudumist. Kui me aga kohe midagi ette ei võta, siis läheme vastu tõsisele kriisile."

-tt

Kas võiks . . ?

Eesti üritused võivad rikastada osalejate elamustekogumit, arendada nende enesevalitsemisevõimet, või treenida kuivasilmaga taluma asjatut rahakulutamist. Tagajärgedele vaatamat aitab iga pealtvaataja või -kuulaja kaasa, kui just mitte eestlaste ühiskondliku tegevuse arengule, siis vähemalt selle kestmisele. Selline isiklik panus ühiskonna heaks pälvib erilist kiitust ookeaneületavate külastuste puhul. Lugedes ei tulda suurkogunemise rõõme nautima, vaid et Adelaide Eesti Teater ei pea paljuks oma panust anda ka eeskava rikastamisel. Peaks olema iseenesestmõistetav, et kulukas reis ja kauge külakost leiaks väärikat tasu suurearvulise vaatajaskonna näol. Õnnetuseks on aga see lihtne tõik jäänud kavakoostajaile kahe silma vahele. Sellest tingituna toimub teatrietendusega samaaegselt suurejooneline Vanapagana ja Kaval-Antsu teemaline rahvatantsulik baletilavastus. Ka neile, kes esmajoones enesele mõtlevad, peaks olema selge, et mõlemad lavastused sellise ajalise kokkusattuvuse puhul kannatavad. Lisaks sellele kannatavad ka need, kes meeleldi mõlematele üritustele soovivad minna. Kuna rahvatantsulavastus haarab peamiselt Toronto jõude, siis oleks küll päris piinlik, kui küllatulnud teater oma etenduse peaks pooltühjale saalile andma. KAS VÕIKS sellise piinliku olukorra tekkimist vältida väikese ümberkorraldamisega ürituste ajatabelis? Vanapagan võiks vabalt Kaval-Antsuga lüüa polkat ja keerutada piruette ka keskpäevasel etendusel. See tagaks viisaka vastuvõtu kaugelttulnud külakostitoojaile ja annaks pidulistele võimaluse kõigi taidurite tööga tutvuda.

HARRI KIVILO

Eesti Sihtkapital Kanadas
Annetused, testamendi-pärandused ja mälestusfondid on tulumaksuvabad. Suunake oma annetused noortele ja teistele eesti organisatsioonidele
Eesti Sihtkapital Kanadas
kaudu tulumaksuvaba kviitungi saamiseks. — Eesti Maja, 958 Broadview Ave. Toronto, Ont. M4K 2R6

JÕULUEELNE ODAV-MÜÜK

HELIPLAADID
RAAMATUD
LINIKUD
SOHVAPADJAD
SAUNASEEBID
ja-TARBED
PUUST ESEMED
NAHATÖÖD
ja palju muud

10%
hinnaalandusega
1. dets. – 22. dets. s.a.

„MEIE ELU" talituses, Eesti Majas
958 Broadview Ave., Toronto, Ont.

Läti äri
DOWNTOWN WOOLS ARTS & CRAFTS
9 QUEEN ST. E. TORONTO (Yonge'i juures) — TEL. 368-5011
Meil on rikkalikus valikus importeeritud lõngu. Sobivad varrastel ja kangastelgedel kudumiseks, heegeldamiseks, tikkimiseks, rüijuvalpade valmistamiseks ja sõlmimiseks.
Skandinaaviast huvitavaid materjale käsitööks mustriga ★ Mitut värvi kanvaad ★ Soodsad hinnad ★ Käsitöö õpetamine.
Avatud: esmasp.–reedel 9.30– 6, laup. 9.30–4
Meie teine äri: 74 VICTORIA ST. (Shopping Mall)

Heating, air conditioning and heat pump
● Uued ja parandamine ● ÕLI- ja GAASIAHJUDE vahetamine.
● Korstnavoodrid (chimney linings) ● Veetorude parandamine.
● Ahjude puhastamine
ROLAND KULLIK – Tel. (416) 275-1280

Shoppers Drug Mart – Morningside Mall
Prescriptions ★ Patient Record System for Senior Citizen ★ Kojutoomine
T. GUDOFSKY DRUGS LTD
255 Morningside Ave., West Hill, Ont. M1E 3E6 — TEL. (416) 281-3000

CRYSTAL CLEAR HOLIDAY CHEER

Teleflora's new Crystal Caddy Bouquet. Fresh greens, holly and flowers in an elegant sculpted-in-France crystal caddy. Great for ice, candy or snacks. Merriest of all, a quick call to our shop sends it anywhere in the country.

Send the Crystal Caddy Bouquet for Christmas. Sunday, Dec. 25.
GARDENIA
FLOWERS & GIFTS
362 Danforth Ave.,
Toronto, Ont. M4K 1N8
Tel. (416) 466-1951
466-1502
Teleflora
Teleflora is a registered service mark of Teleflora Inc. © Teleflora Inc. 1983

Tartu Ülikooli aastapäeva aktusel o

Ülikooli aastapäev Gustav Suitsu tähe all

Tartu Ülikooli aastapäeva tähistamine toimus Tartu College'is pühapäeval, 4. detsembril Toronto ühiskonna ja akadeemilise pere rohkearvulisel osavõtul, vaatamata samal päeval aset leidnud ürituste rohkusele.

Aktuse avas Kaja Telmet. Ernst Vähi poolt esitatud „Õnnesoov Tartu Eesti Ülikool 1. dets. 1919. a.", järgnes ühiselt laulduna „Gaudeamus igitur".

Aktuse kõnelejaks oli prof. Ilse Lehiste Ohio ülikoolist, keda tutvustas Kaja Telmet. Et 30. nov. möödus sada aastat Gustav Suitsu sünnist, siis oli kogu aktus pühendatud Gustav Suits'ule. Aktusekõne teemaks: Sada aastat „Elu tule" lauliku surmast. Tunniajalises kõnes esitas prof. I. Lehiste ülevaate G. Suitsu elust ja loomingust.

Sopran Liina Purje esitas Kaljo Raid'i soololaulu „Värisevate haabade all" (G. Suits) ja Edgar Kink koos Roman Toiga esitasid G. Suitsu luuletuse „Kerkokell", mis mõnegi kuulaja silma tõi pisara.

Segakoor „Estonia" dr. R. Toi juhatusel esitas „Ühte laulu tahan laulda" (G. Suits) ja R. Toi „Jõulukell", milles trio Pärja Tiislar, Heli Kopti ja Liina Purje andis huvitava kolmkõlalise panuse. Viimase palana esitas koor Joseph Haydn'i „Sanctus", mille viiuli soolo esitas Berry Shiffman ja klaveril saatis Liina Teose.

Aktuse lõppsõna dr. Endel Arujalt, millele järgnes: „Mu isamaa mu õnn ja rõõm".

Tartu Ülikooli aastapäeva aktusel oli koos rohkesti akadeemilist peret. Kõnetoolis prof. Ilse Lehiste kõnelemas Gustav Suits'ust.
Foto — O. Haamer

Ülikooli aastapäev Gustav Suitsu tähe all

Tartu Ülikooli aastapäeva tähistamine toimus Tartu College'is pühapäeval, 4. detsembril Toronto ühiskonna ja akadeemilise pere rohkearvulisel osavõtul, vaatamata samal päeval aset leidnud ürituste rohkusele.

Aktuse avas Kaja Telmet. Ernst Vähi poolt esitatud „Õnnesoov Tartu Eesti Ülikool 1. dets. 1919. a."; järgnes ühiselt laulduna „Gaudeamus igitur".

Aktuse kõnelejaks oli prof. Ilse Lehiste Ohio ülikoolist, keda tutvustas Kaja Telmet. Et 30. nov. möödus sada aastat Gustav Suitsu sünnist, siis oli kogu aktus pühendatud Gustav Suits'ule. Aktusekõne teemaks: Sada aastat „Elu tule" lauliku surmast. Tunniajalises kõnes esitas prof. I. Lehiste ülevaate G. Suitsu elust ja loomingust.

Sopran Liina Purje esitas Kaljo Raid'i soolplaulu „Värisevate haabade all" (G. Suits) ja Edgar Kink koos Roman Toiga esitasid G. Suitsu luuletuse „Kerkokell", mis mõnegi kuulaja silma tõi pisara.

Segakoor „Estonia" dr. R. Toi juhatusel esitas „Ühte laulu tahan laulda" (G. Suits) ja R. Toi „Jõulukell", milles trio Pärja Tiislar, Heli Kopti ja Liina Purje andis huvitava kolmkõlalise panuse. Viimase palana esitas koor Joseph Haydn'i „Sanctus", mille viiuli soolo esitas Berry Shiffman ja klaveril saatis Liina Teose.

Aktuse lõppsõna dr. Endel Arujalt, millele järgnes: „Mu isamaa mu õnn ja nõõm".

Treffneri kool . . .

(Algus esiküljel)

sugulase Konstantin Treffneri juhtimisel.

„VAIM JA VAIMUVARA"

„Vaim ja vaimuvara" iseloomustab Hugo Treffneri gümnaasiumi, ütles prof. Karl Aun. Kui see Tartu voorimees oleks veel alles olnud ja oleks temalt siis küsitud, oleks ta vist ütelnud — üks paremaid koole ja ilus sini-valge müts.

Nüüd on aga omakorda mitukümmend aastat sellest, kui koolilt rööviti Treffneri nimi, kuid kannab siiski uhkuse ühe tema tähtsama kasvandiku nime – Anton Hansen Tammsaare nimeline Esimene Keskkool Tartus. Aga ka Treffneri nime pole unustatud ja õpilased ikka peavad ennast treffoonlasteks. Ka neist hilisematest kasvandikest on tõusnud kõrgelt silmapaistvaid mehi, akadeemikuid ja teisi kultuuritegelasi. Treffneri kooli mitmetuhandeline pere mõtleb oma koolile tema sajandal juubeliaastal ja teeb seda kindla teadmisega, et Hugo Treffneri kool on oma nime kirjutanud kustumatu kirjaga eesti rahva kultuuri ja hariduse ajalukku. Vivat, crescat, floriat-Academia Treffneriana.

Prof. dr. Endel Tulving ütles, et temast sai treffnerist 1938. a. kui ta oli 11-aastane ja koolitee kestis kuus aastat, kuni 1944. a. koolimaja sõjaväele üle võeti. Ta jutustas paar episoodi oma koolielust ja luges siis oma isalt, ka treffoonlaselt, saadud kooli 50. a. juubelialbumist vilistlase Oskar Rüütli kirjelduse ühest stseenist Hugo Treffneriga.

Iseloomustades oma kooli, dr. Endel Tulving ütles, et ta leidis seal vaimuvara ja vaimu ning soomlaste „sisu", mida raske on defineerida.

MÄLESTUSI

Järgnevalt sopran Tamara Norheim laulis oma tütre klaverisaatel „Küll oli ilus mu õieke" (Miina Härma), „Mu kodu" (Uno Naissoo) ja „Laulake" (Paul Tammeveski).

Viimase kõnelejana prof. Ants Elken „kergitas kaant" noorusmälestustelt 60 a. tagasi, kui alustas kooliteed Hugo Treffneri gümnaasiumi algkoolis Lutsu tänaval, kui õpetajaks oli veel Ida Riomar. Elavalt esitatud pildikesed koolipoisi maailmast, seikadest ja õpetajatest viisid paljud kuulajad tuntud mälestuste radadele.

TERVITUSED

Edasi aktuse teadustaja Eduard Limion andis sõna tervitusteks teiste koolide endiste õpilaste esindajatele: Kaljo Lehela (Tartu Poeglaste Gümnaasium), Helle-Mai Jõgi (Eesti Noorsoo Kasvatuse Seltsi Tütarlaste Gümnaasium), Tiiu Kadak (end. õpetaja, Tartu Tütarlaste Gümnaasium), Aleksander Luik (Tartu Kommertsgümnaasium), Lembit Pihlberg (Westholmi Gümnaasium ja Prantsuse Lütseum), Benno Randalov (Tallinna Realkool). Kirjalikult olid tervitanud Villi Kangro keskvilistlaskogu poolt USA-st ja Olaf Tammark Chicago treffneristide poolt.

Lõppsõna ütles vilistlane Uno Kook, meenutades treffneristide osavõttu Vabadussõjast ja Teisest maailmasõjast, kus nendest mitmed olid üksuste juhid. Ta rõhutas ka Treffneri koolist tulnud haritlaste osa akadeemilistes organisatsioonides ja ühiskondlikus elus hoides isamaalikku vaimu lootuses: „Aga ükskord algab aega . . ." Aktus lõppes hümniga.

Järgnes omavaheline koosviibimine, kus lauad olid katnud Linda Liigand, Linda Kook ja perenaine J. Kristal. Videolindi tegi aktusest vilistlane Kaljo Urbel.

Ettekanne Vancouveris

Vabade eestlaste ülesanne on meie kultuuri säilitamine

19. novembril toimus Vancouveri Eesti Kodus Eesti Kultuuri Ühing Kanadas (EKÜK) järjekordne loenguõhtu. Lektoriks oli prof. dr. Jüri Kurman Western Illinois Ülikoolist, Macombist.

DR. JÜRI KURMAN

Simon Fraseri ülikoolis toimuva kursuse „Estonian Folklore in its European Context" külalislektoriks kutsutud prof. Kurmani kui „Kalevipoja" inglise keelde tõlkija ettekannet EKÜK kuulajaskonnale võis jagada kahte ossa — võrdlusülevaade kreutzwaldi-aegse ja praeguse Eesti kultuuriseisundist ja küsimused seoses „Kalevipoja" tõlkimisega.

Kreutzwaldi ajal kirjanduse tegijad olid muulased, estofiilid. Valitses tsensuur, mille tõttu isegi „Kalevipoja" ilmumine lükkus edasi aastate võrra. Kutselisi eesti kirjanikke polnud (esimeseks võiks lugeda Jannsenit, kellele hiljem järgnes Wilde). Kirjakeel oli kujunemata ja õigekirjutus standardiseerimata. Samuti ei olnud institutsioone kirjanduse arendamiseks ja koordineerimiseks. Saksa kultuur lämmatas Eestit, millele järgnes äge venestuslaine. Prognoos eesti kultuurile oli pessimistlik.

Võrreldes sellega praegust olukorda Eestis, näeme erinevusi, aga ka palju sarnast. Ka praegu puudub iseseisvus. Kirjanduse tegijad on aga eestlased või pooleestlased, kes saanud hariduse eesti keeles. Lugejaskond on kirjandusjanuline ja paremini haritud. Venestuse surve on aga tohutu ja halvab kirjastus-protsessi tsensuur, paljundusvahendite järelvalve, trükiste kontroll ja vähene tiraazh mõjuvad negatiivselt kultuuri arengule. Vastandina möödunud sajandile on praegu palju kutselisi kirjanikke ja luuletajaid, kellest referent mainib nimesid nagu Vint, Rummo, Kross, Kaplinski, Unt, Vetemaa, Mutt, Runnel j.t. Positiivsed nähted on ka kirjakeele areng ja stabiilsus, samuti kultuuri-institutsioonide olemasolu.

Kokkuvõttes leidis referent, et prognoos eesti kultuuri säilimiseks ei ole optimistlik, kuid mitte lootusetu. See kõik tõestab meile jälle, et vabale eestlaskonnale on jäänud määratu ülesanne, edutada eesti kultuuri tutvustamist ja alalhoidu läänemaailmas. Selle sihi poole pürgib ka Eesti Kultuuri Ühing Kanadas, eesmärgiks eestialane õppetool Simon Fraseri Ülikooli juures.

J. Simonson juhib valimistel

NEW YORK (M.E.) — Rahvuskomitee uue esinduskogu valimistel juhib seniste andmete kohaselt ERKÜ praegune esimees J. Simonson 1366 häälega. Järgnevad sõjameeste ringkonnast kol. Y. Anson — 1206, ERKÜ endise esimees I. Pleer — 1152, prof. T. Parming (uus) — 1117, M. Kari — 1110. Edasi tulevad V. Lugus, A. L. Deklau, H. Must, J. Kork, J. Ristsoo, G. Käru, M. Kõiva, P. Saar, O. Tammark, J. Raus jt.

Teadanne pensionäridele

Pensionäride Klubi jõulukoosviibimine toimub neljap., 15. dets. kell 2.30 p.l. Eesti Maja suures saalis, millest klubiliikmeid ja külalisi palume osavõtta.

JUHATUS.

Gaidide ja skautide metsajõulupuu

toimub esmaspäeval, 19. dets. 1983 kell 7.30 õhtul Wilket Creek Park'is (Leslie Street, põhjapool Eglinton Ave.). Kaasa võtta küünal, riietuda soojalt.

EGMK ja ESMK juhatused

Iga uus „MEIE ELU" tellija aitab kaasa sisukamale ajalehele.

THE LANES
120 Adelaide W.
363-9912

AMJÄRV'S SWEETS
602 Yonge St.
922-5346
TORONTO, ONT. M4Y 1Z3

Jõululauale ostke AMJÄRVE saadusi:

JÕULUTORT, JÕULU KASEHALG, STOLLEN SHOKOLAADID, MARTSIPANID JM.

Andke oma tellimised varakult

Avatud jõululaupäeval 8—6

ELEKTRIK
Igasugused elektritööd, parandused, uuendused, koodues või ettevõtetes.
HALLING
Tel. 762-9190
Lic. E1044

Kaks uut heliülesvõtet, Šveitsis lindistatud
HERMAN MALVET'ilt
stereo heliplaat 33 rpm.
„FÜR MEINE FREUNDE" (Oma sõpradele)
H. Malvet esitab klaveril Griegi, Skrjabini ja Mart Saare helitöid.
* * * * *
Stereo-kassett
„LEHAR MELODIEN" (Lehari meloodiad)
30 min. ilusamaid viise 6-st Franz Lehari operetist
H. Malveti seades klaverile.
Müügil Eesti Abistamiskomitee äris.

MÜÜA
2 MAGAMISTOAGA KORTER. Estonian House Co. Ltd.
2368 Queen St. E. Hind $72.900.—
Helistage: Keith Humphrey, tööl (416) 698-2571
McArthur & Son Real Estate Ltd.
579 Kingston Rd., Toronto, Ont. M4E 1R3

Pakid Balti riikidesse ja Venemaale
Meie saadame riide- ja jalanõupakke kuni 19¾ naela netto. Kõik on täielikult kindlustatud.
Suur valik kaupu meie äris.
Äri lahtioleku ajad: esmaspäevast — laupäevani kl. 9 hom. — kl. 5 p.l.
KESKNÄDALATEL suletud.
Pärast kell 5 p.l. kokkuleppel telefoni teel.
BALTIC EXPORTING CO.
482 Roncesvalles Ave., Toronto, Ontario M6R 2N5 — Tel. 531-3098

TEIE KANADA SÕJAVÄGI

Kanada ei ole kunagi olnud sõjaliselt kallaletungiv rahvas.

Kuid juhtudel, kui kutsutakse vabatahtlikult mehi ja naisi tööülesanneteks kanada sõjaväkke, nad täidavad omi kohustusi ennastsalgava andumusega. Tänapäeva sõjaväepraktika ja põhilised tavad minevikust kasutatakse võitlusteks tuleviku nõuetele vastavalt.

Kanada sõjavägi on vastutav Kanada maa-ala järelvalve ja kaitse eest, kohustatud kaitsema P.-Ameerikat NORAD'i kokkuleppe kohaselt, täitma NATO kohustusi ja täitma rahvusvahelise rahuvahendaja osa.

Sõjaväeliste kohustuste kõrval anname abi õnnetuste puhul, olgu see siis veeuputus, metsapõlemine, reostumine õliga või otsimine ja päästmine. Meie kavandame ja hoiame korras teesid ja ehitame sildu. Meie jätkame tähtsat osa Kanada arenemises.

Meie võimaldame treeningut üle 60 erinevale tööalale, enam kui 20-nes klassifikatsioonis. Tasume ülikooli õppekulud neile, kes selleks on kvalifitseerunud.

Lisainformatsiooniks noorte karjäärile kanada sõjaväes, külastage lähimat noorsõdurite vastuvõtupunkti või helistage „collect" (saaja poolt tasutud kõne). Oleme kollases telefoniraamatus „recruiting" nime all.

THE CANADIAN ARMED FORCES
LES FORCES ARMÉES CANADIENNES

Canada

„Cantate Domino" neli asutajaliiget, kes laulavad praegugi kooris, said rinda lilleõied. Vasakult — Magda Rabisson, Virve Mathiesen, August Liivoja ja Voldemar Tikerpuu. All — muusikainimesi koosviibimisel. Vasakult Elna Libe, Helmi Betlem, Asta Ballstadt, Nelly Lind. Seisab Ellen Peterson. Foto — S. Preem

„Cantate Domino" 25. sünnipäev

Pühapäeval, 27. novembril toimus Peetri kirikus koguduse koori Cantate Domino 25. aastapäeva tähistamiseks kontsert-jumalateenistus ning pärast seda koosviibimine kohvilauas.

Jumalateenistusel teenisid praost Andres Taul ja õpetaja Edgar Heinsoo. Orelil mängisid vaheldumisi Roman Toi ja Lembit Avesson.

Jumalateenistus algas Cantate Domino koorijuhi dr. Roman Toi poolt orelile loodud „Piduliku preluudiumi: Dialoogiga".

Järgnevalt Cantate Domino laulis kolm laulu: Thomas Tallis'e „Ma laulan suust ja südamest", kus vastulaulja sooloosa laulis sopran Alli Vähi, Pietari J. Hannikainen'i „Pühapäeva hommik" ja William Boyee „Alleluia".

Pärast algliturgiat koor laulis jälle kolm laulu: Roger C. Wilsoni seatud „Ma tean", koraali „Crimond" teemal „Jehoova on mu karjane" sopran Elna Libe ja sopran Virve Mathias'e sooloosadega ja Carl F. Mueller'i „Au Jumalale".

Praost A. Tauli jutlusele järgnevalt laulis koor oma ridadest 25 aasta jooksul manalasse varisenud liikmete mälestuseks F. Fleming'u „Koju mind viige" oreli ja kooriliikme, August Liivoja, trompeti saatel.

Pärast teateid ja korjandust koor laulis Martin Luther'i 500-a. sünnipäeva meenutuseks tema poolt loodud sõnadel „Üks kindel linn ja varjupaik" koguduse püstiseistes.

Lõpuks koor laulis veel kolm laulu: Ludwig van Beethoven'i „Palve", Nicolaus Selnecker'i „Mu süda, ärka üles" dr. Roman Toi seades ja bass Ragnar Pohlak'i soologa ning lõpukoori Roman Toi kantaadist „Jubilate Deo".

Cantate Domino on praegu kahtlematult kõrgetasemeline segakoor, selge diktsiooniga, puhtalt kõlavate akkordidega ja põhjaliku hääletugevuse kontrolliga. Siin on ilmselt „mängus" koorijuhi oskus ja tema vilunult väle „taktikepp".

Jumalateenistuse lõppedes kutsus Peetri koguduse esimees ins. Andres Tork altari ette endised koorijuhid: Erik Purje, Asta Ballstadt'i, Charles Kipper'i ja praeguse juhi dr. Roman Toi roosiõie rinda kinnitamiseks. Roosiõisi jätkus ka kõigile koori liikmeile.

KOOSVIIBIMINE

Pärast jumalateenistust toimus koguduse perenaiste poolt rikkalikult kaetud kohvilauas koori sünnipäeva pidulik tähistamine. Teadustajana tegutses koorivanem Paul Rabisson, kes andis edasi ka koori tervituse külalistele.

Praost Andres Taul pidas söögipalve ja koori esimees tuletas meelde koori asutamisaega 19 laulja poolt 25 a. tagasi. Esimees tervitas kohalviibivaid koori auliikmeid: õp. Oskar Puhm'i, laulupedagoog Helmi Betlem'i ja muusikapedagoog Asta Ballstadt'i, ning kutsus lava ette neli veel koori koosseisu kuuluvat asutajaliiget: Virve Mathias, Magda Rabisson, August Liivoja ja Voldemar Tikerpuu, kellele austuse tähisena kinnitati rinda värsketest õitest rosetid.

Järgnevalt koori liige, sopran Elna Libe esines Margit Viia klaverisaatel kahe lauluga: „Sina, kena tammekene" rahvaluule ainetel ja M. Pruuli „On see tuul?".

Õpetaja Edgar Heinsoo poolt järgnes pidukõne, milles ta ütles, et populaarne usuteadlane Karl Barth oli veendunud, et need koorililikmed, kes oma maises kooris kiidavad Jumalat, need võivad ükskord laulda ka koos taevainglitega. See lootus võiks olla koori juubelipäeva suurimaks kingituseks.

„Kuigi olete kooriga liitunud võibolla lihtsalt armastusest laulu vastu, kuid aja jooksul on teile endile märkamatult, piltlikult öeldes, inglitiivad selga kasvanud. Teie hingestatud laul ilmestab erilist taevalikku õnnistust. Martin Luther oli kindlal arvamisel, et igaüks, kes tegeleb kirikulaulu ja -muusikaga, istub Peetrusele juba päris lähedal. Vana legend jutustab ka, et Kristus peale ristilöömist ja ülestõusmist võttis endaga kaasa kreeklaste muusikapatrooni, Orpheuse.

9-ndal sajandil usuteadlane Rabamees Maurus kinnitas, et ei teadus, ega mingi muu eluavaldus, ei saa eksisteerida muusikata, et niisama vana kui on Jumal, on ka muusika. 17. sajandi lõpul oli Saksamaal üle 1000-liikmelisi kirikukoore, millised lagunesid aga 19-l sajandil.

See on suur Jumala õnnistus, et meie rahvale on antud muusikalisi talente ja lauljaid. 25 aastat koorilaulu nõuab ohvreid ja pingutusi, kuid olete jõudnud selle ajaga kõrgele tasemele ja teie esinemine Kanada kirikuis teeks au eesti rahva nimele.

Enda ja praost Andres Tauli nimel annan teile üle sületäis õnnitlusi ja soovin teile Jumala õnnistust, et teil jätkuks jõudu veel kaua teenida meie kodukirikut võõrsil Jumalale auks ja Maarjamaa lastele õnnistuseks."

TERVITUSED

Järgnesid tervitused ja lilled koorile.

Proua Peterson jagas ingliskeelse koguduse nimel roosiõisi kooriliikmeile.

Herbert Kasenurm tervitas Eesti Lauljate Liit Põhja-Ameerikas nimel ja Nelly Hubel ulatas lilled koori esimehele.

Rudolf Kuus tervitas Toronto Eesti Meeskoori nimel ja andis edasi õnnesoovi üriku.

Siegfried Preem tervitas Toronto Eesti Segakoori nimel ja andis üle roosid koorile. Silvia Preem'i poolt olid lugupidamise tähiseks roosid koorijuht Roman Toi'le.

Otto Pajur tervitas Vana-Andrese koguduse segakoori nimel ja Leida Pajur andis üle lilled koorile.

Alo Tael tervitas Eesti Apostliku Õigeusu koguduse laulukoori nimel.

August Liivoja tervitas Peetri koguduse vaimuliku orkestri nimel. Liis Teedla tervitas Estonia Segakoori nimel. Eerik Purje tervitas endiste koorijuhtide nimel.

Linda Toming tervitas pensionäride klubi naiskoori nimel, lilled andis üle Luule Jürisalu.

Paul Rabisson luges ette kirjalikud tervitused Eduard Tobreluts'ult ja Salme Mäetamm'elt.

Lõpuks koori esimees Juhan Laanes tänas kõiki, kes koori töös ja tegevuses on kaasa aidanud, tänas koguduse nõukogu, selle juhatust, õpetajaid, ajakirjandust ja eesti ühiskonda, tänas perenaisi rikkaliku kohvilaua eest ja tervitajaid. Üle kõige kuulus esimehe tänu aga Suurele Loojale.

Sünnipäevapeo lõpetuseks laulis koor „Jää minuga".

-m

Õp. Edgar Heinsoo, Meeta Puhm ja „Cantate Domino" auliige praost emeritus Oskar Puhm koori 25. aastapäeval. Foto — S. Preem

Eestluse vaim elab edasi Montrealis

Et tähistada Eesti Vabadussõja alguse 65. aastapäeva ja eesti skautlikkude noorte vanematepäeva, korraldas Montreali Eesti Võitlejate Ühing koos skautide ja gaididega laupäeval, 19. novembril Jaani koguduse seltskondlikus saalis kokkutuleku, mis sidus jälle korraks lähemalt meie sõjaveteraane ja pealekasvavat noorust.

Kokkutulekut avades palus Montreali Eesti skautide energiline juht Endel Ruberg kõiki püsti tõusta Eesti lipu sissetoomisel. Koosolijad laulsid üheskoos: „Kaunistagem Eesti kojad kolme koduvärviga!" See alati sügavalt meeleoluline moment sai lisa, kui Endel Ruberg koos noortega süütas sini-must-valged küünlad lausudes: „Tuli valgustab ja soendab meie kokkukuuluvust. Hoia, Jumal, Eestit!" Õpetaja Heino Laaneots lisas sellele sügavalt pidulikule silmapilgule palvuse Eesti eest!

Skautmaster Lex Soom luges ette Eesti Skautide Maleva peastaabi käskkirja ja tuletas meelde skautide lubadust olla homme parem, kui olin täna. Ja kandkem seda vaimu edasi Eesti Skautide Maailmalaagrisse Kotkajärvel!

Järgnevalt hundipojad andsid lubaduse olla head skaudid ja Kristian Puhvel, seistes Eesti lipu ees, andis skauditõotuse: „Tõotan oma au juures teha oma parima. Isamaa heaks — alati valmis!"

Noored luule- ja sõnapõimikus ütlesid: „Eesti rahvas elas muistsel ajal õnnelikku elu. Ja me unistame: „Tõuse mu rahvas uuesti!"

Skaut Allan Sutt sai mitu auhinda oma lasketagajärgede eest skaudilaagris. Nendest auhindadest oli mitmed meie sõjaveteranide poolt annetatud. Montreali Eesti Võitlejate Ühing on alati pidanud tihedat koostööd meie noortega.

Aktusekõnes Montreali McGilli Ülikoolis töötav professor Martin Puhvel andis ilmeka ülevaate eestlaste vabadusvõistlusest meie sajandil, nimetades, et tuli, mis aastasadu oli hõõgunud tuha all, lõi võimsaks leegiks, mis lõikas Kalevipoja käe kalju-kammitsast siis, kui saabus ajalooline võimalus vabadusvõitluseks. Ja siis oli meie maa selleks valmis. Ei maksa küll liialdada ja öelda, et rahvas tõusis üles kui üks mees — see ei juhtu kunagi just täpselt nii. Alati on teatav raskus leida tulihingi ja eestvedajaid ja neid õnneks leidus.

Lisades ülevaate vahepealsetest sündmustest maailmas, ta avaldas usku, et kaugemas perspektiivis võib arvata, et see vaim, mis sai ilmsiks meie Vabadussõjas, on karakteriseerinud Eesti rahvast läbi aastatuhandete katsumise. Kuidas küll muidu oleks see väike rahvas püsinud Läänemere paekallastel, ühel Euroopa kõige strateegilisemas asukohas. Elagu meie Vabadusvõistluse vaim edasi ka meie — pagulaseestlaste — hulgas ja tiivustagu meie igasugust tegevust eestluse säilitamiseks ja isamaa vabastamiseks. Ehk näeme meiegi, või mõned meist, isamaa vabanemise säravat päeva.

Vabadussõja poolt üles seatud hiilgav siht elab ja tiivustab eesti rahvast ja ka meie rahvakildu siin, kus me täna koos oleme. Nii kaua, kui meie rahvas elab edasi, elab ja püsib ta tung ja püüe vabaduse poole, kui ka rahva pojad ja tütred surevad ja generatsioonid vahetuvad. Nagu ütleb luuletaja Gustav Suits, kelle juubelit me sel aastal pühitseme: „Millest aga unistame, surmalapsed? Paremat teistele elupäevast — Eesti Päevast!"

Montreali Eesti Võitlejate Ühingu juhatusliikme Ylo Ojamaa soe lõppsõna koos noorte traditsioonilise liputseremooniaga hoidis kokkutulnud veel koos omavahel vesteldes.

HENN ARVO

Montreali pensionärid mälestuste radadel

Monreali Eesti Pensionäride Klubil on ilmselt talenti siduda oma klubi kokkutulekuid sel viisil, et see annab naudingut mitmel viisil oma liikmetele ja külalistele. Alatiseks vaheldu seks on ettekanded mitmesugustel eri-ainetel, nagu näiteks vestlused kirjandusest, kunstist ja majandusaladelt. Üheks elavamaks aineks on alati olnud muusika ja laul.

Üheks kavas olnud muusikaliseks esituseks oli Montreali eestlastele tuntud muusikamehe Eerik Kokkeri vestlus kolmest eesti heliloojast ja nende loodud muusikast, mida oli võimalik edasi anda helilindilt, mida Eerik Kokker on jäädvustanud ise mitmelt kontserdilt. Ta jutustas ülevaatlikult Tuudor Vettiku, Eduard Tubina ja professor Aaviku elust ja edukast tegevusest muusika loomise alal.

Ja kuigi sedapuhku edasi antud ainult helilindilt — muusika haaras inimesi niivõrd, et kuuldes helitööd „Hoia Jumal Eestit!" omaaegse Montreali Eesti Meeskoori ettekandes — saalitäis inimesi tõusid püsti ja kuulasid seda laulu nagu hümni. Järgnesid Tuudor Vettiku helitöö „Kuus" ja omakorda naudinguks oli juhan Aaviku „Emake" . . . „Mu mõtetes mõlgub mu emake veel." Soome baritonilaulja Kalle Ruusuneni esituses kuulsime samuti Montreali Eesti Meeskoori kontserdilt kaks laulu ja meie omaaegse ooperilaulja Els Vaarmani ettekandes „Ingel lindudega" olid edasi naudinguks kuulata. Ja selle saate lõpetas valik tantsumuusikat Dagmar Kokkeri esituses. Klubi juhatusliige Dagmar Muru avaldas Eerik Kokkerile tänu.

Viimasel klubiõhtul reedel, 4. novembril oli võimalus kuulda muusikat ja laule esinejaid nähes. Selle õhtu üldteemaks oli „Mälestuste radadel", sisaldades laulu ja muusikat viimasest kolmekümnest aastast. Publiku üldarv tõusis üle kaheksakümne.

Kokkutuleku avas tervitusega klubi esinaine Johanna Toome, avaldades headmeelt, et vaatamata väga halvale sügisilmale üldarv on rohke. Kontserdi teadustajaks oli näitlejana hästi tuntud Teet Koppel, kellel on anne tutvustada esinejaid iseloomustavalt küljelt.

Esimene esinemine oli meeskvartetilt koosseisus Lex Soom, Uno Ranne, Eduard Leetma ja Herbert Raud. Nad esitasid kolm laulu: Konstantin Türnpuu „Mu armas isamaa!", Tudor Vettiku „Kuu" ja H. Vetterlingu „Hele täht". Kõik need olid üldiselt tuntud laulud ja sidusid kuulajate meeleolu oma mälestustega.

Herbert Raud Dagmar Kokkeri klaverisaatel esitas Oskar Merikanto „Merellä", saades sooja vastuvõtu. Sammuti noorema põlvkonna muusik Ingrid Tärki klaverisoolo „Debussi Saraband." Ingrid Tärk on õppinud muusikat McGilli ülikoolis ja juhatab Montreali Eesti Segakoori.

Pärast väikest vaheaega: Sylvia Tael ja Herbert Raud laulsid „Kadriorus".

Dagmar Muru Linda Oderi klaverisaatel esitas Paste Lozzi laulu „Zhiribiri-bin!" ja Franz Lehari „Viljalaulu" operetist „Lõbus Lesk".

Herbert Raud koos Dagmar Kokkeriga klaveril esitasid Richard Rogersi „Mõnel kaunil õhtul". Ja siis „All keldris!".

Sylvia Tael omakorda Dagmar Kokkeri klaverisaatel laulis M. Grevari „Sinust laulvad laulu", Rootsi keeles Louiguy „Rosenrött", mille tõlge on sõnadel: „Näen kõikjal su naeratavaid silmi!"

Viimases laulus Sylvia Tael ja Herbert Raud Dagmar Kokkeri klaverisaatel esitasid laulu „Kas mäletad?". Seda laulus palus publik tungivalt korrata!

Meeleoluka õhtu lõppsõnas klubi esinaine Johanna Toome tänas kõiki esinejaid ja eriti eeskava koostajat Herbert Rauda.

Nii lõppes see meeleolukas õhtu ja osavõtjatelt oli kuulda, et midagi samasugust soovitaks kord jälle.

HENN ARVO

Let us protect your new car for all its worth.

15% HINNAALANDUST KAASMAALASTELE.

Kõige paremini võitleme Teie auto roostetamise vastu.

täiuslik kaitse rooste vastu

kasutatakse 9 patendiga tööriista oskuslike tööliste poolt.

8 a. vastupidavus garanteeritud Ziepart'i uue auto ostul.

Proven around the world on 6 million vehicles.

Ziebart APPEARANCE & PROTECTION SERVICES

Isiklikult viin auto ära ja tagastan.

Helistage: Matti Karuks

1-898-5672

393 Yonge St. S. Newmarket

EERO VOITK

Eero Voitk teist aastat Toronto Konservatooriumi stipendiaat

Aasta tagasi sai 11-aastane tšellist Eero Voitk Toronto Konservatooriumi poolt stipendiumi (Leo Barnes Scholarship, Special Course and Associateship Diploma Program). Eesti muusikasõpradele on Eero mäng tuttav läinud kevadisest Toronto Meeskoori kontserdil esinemisest, mis tõi talle Eesti Kunstide Keskuse stipendiumi.

Möödunud suvel arendas Eero ennast edasi Banffi Kunsti- ja Muusikakooli kursustel. Sinna võetakse vastu edasijõudnumaid ja andekamaid muusikuid ettemängimise alusel. Sooviavaldusega tuleb kaasa saata sissemängitud helilint ja kui žürii leiab, et see rahuldav, kutsutakse taotleja ettemängimisele. Žürii otsustas teda mitte ainult Banffi vastu võtta, vaid määras talle ka stipendiumi, mis kattis kõik ta suvised õppekulud.

Ta lõpetas konservatooriumi kaheksanda klassi tshello alal hindega 90. Sügisel saabus teade, Toronto Kuninglik Konservatoorium on talle määranud ka õppeaastaks 1983/84 uue stipendiumi. Ettemängimise alusel võeti ta vastu ka Toronto sümfoonia noorte orkestrisse, kus ta on orkestri noorimaks liikmeks.

MISJONIPÄEV BAPTISTI KOGUDUSES

Traditsiooniline hilissügisene misjonipäev Toronto Eesti Baptisti koguduses peeti tänavu rikkaliku käsitööde, esemete ja maitsvate koduküpsiste müügiga. Avamisel oli avar ruum täitunud osavõtjatega. Misjonipäeva avas palvusega ja üldlauluga T.E.B.K. misjonikomitee esimees Osvald Medri. Soololauluga esines Heino Promm. Lühisõnalise ülevaate misjoni tegevusest, misjonäridest ja kohapealsest tööst andis Vilma Krabi. Näitus ja müük leidsid osavõtjate poolt elavat huvi ja kasutamist. Realiseerimine andis oodatud tulemusi. Samuti leidis kohvilaud rohket kasutamist. Misjonitööd tutvustavate piltide ja slaidide vaatlemine aitasid päeva mõtet süvendada ja vajadusi esile tuua. Misjonikomitee on tänulik kõikidele osavõtjatele ja kaasaaitajatele, kelledel ligimese vajadused, eriti misjonimaadel, on südamelähedased.

Esto '84 eelseks värvimiseks, tapeetimiseks
PAJOS-PAINTERS
463-4430
TIP–TOP–TÖÖ

KIRJAN

Hugo Tre

Kooli areng j

2.

Pärast õnnelikke omarlikluse aastaid saabusid II maailmasõja katastroofid nii eesti rahvale kui ka koolile. Võimu anastamisel 1940 enamlaste poolt kõrvaldati senine kooli direktor Konstantin Treffner ja tema asemele määrati Johannes Valgma. Sügisest 1941 alates oli direktoriks August Raielo. Kool tõsteti võimude poolt omast majast välja ja töötas Tartu Linna Tütarlaste Gümn. ruumides õhtupooliti. Tolleaegne kooli inspektor K. Talpak märgib: „Kehvade väliste olude kiuste mõdagi tugevat sisemist kokkuhoidmist õpilaste, õpetajate ja lastevanemate vahel hoidis ülal kooli distsipliini ja töötahte. Keegi ei kaevanud puuduste üle, tööd tehti ilmses rahvuslikus vaimus, vastupidamise vaimus ja ilmse trotsiva hoiakuga võõra okupatsioonivõimude vastu."

Viimasel õppeaastal töötati oma endistes ruumides, kus suure pidulikkusega tähistati kooli 60-dat aastapäeva. Sügisel paisati eesti rahvas, nii vanad kui noored, kallist kodust vägivalla eest võõrsile, kus oleme „kui essund linnu kik ilmalaanen laialil"

KES OLI HUGO TREFFNER?

Hugo Hermann Fürchtegott Treffner sündis 5. juulil 1845 Kanepi kõstri pojana. Võõldeldes majanduslike raskustega käis mitmes koolis. Asus Tartus eratunde andma ja lõpetas siin eksternina gümnaasiumi kursuse. Õppis ülikoolis usuteadust ja tegi Liivimaa konsistooriumi ees õpetajaameti kandidaadi eksamid, kuid kuhugi ametikohale ei kinnitatud, kuigi valiti. See johtus sellest, et Treffnerist sai suur C.R. Jakobsoni pooldaja, kelle poliitikaks oli võidelda vene orientatsiooni abil sakslaste mõjuvõimu kukutamiseks. Soovides nüüd oma kooli avada, ei õnnestunud ka see, enne kui koolide kuraatoriks sai venelane.

Nii pidi ta ka edaspidi oma kooli pidamisel toetuma venelastest ametmeestele. Selpuhul heidetakse talle ette, ta läheb liiga kaugele enesealanduses venelaste ees. Aga kord pihib Treffner K. Põderile:

„Vaata", ütles Hugo Treffner saksa keeles, mis keelt ta suuremalt jaolt tarvitas, „nüüd tulen Riiast; käisin jälle kuraatori ja kuberneri juures. Kas arvad, et mul on seal kerge käia ja olla. Näed, lähen nende härrade juurde — mõlema juures pean käima, kui tahan iseseisvust alal hoida. Ja nende meeste ees pean ma sügavasti kummardama. Näed nõnda." Seda üteldes võttis Treffner mu käe nagu teretamiseks ja tegi minu ees sügava kummarduse. „Vaata, Põder, pean ma nende meeste ees kummardama kui lähen sisse, ja kui tulen välja, siis jälle, sest muidu ei jõua ma oma eesmärkidele; nende käes on võim ja mis nemad teevad, on tehtud. Aga siis, kui Treffner uksest väljas, ajab ta enese jälle sirgeks, vaat nõnda." Ja ta sirutas ennast täies pikkuses üles, pikemaks kui ta tõesti oli. Ja ta silmad ja näojume ilmutasid midagi

Treffoonia sissekäik Jaani kiriku p sime sisse ja välja

KIRJANDUS □ KUNST □ KULTUUR

Hugo Treffneri gümnaasium 100 aastat

Kooli areng ja elu tema õpilaste mälestustes

ILMAR REBANE

2.

Pärast õnnelikke omariikluse aastaid saabusid II maailmasõja katastroofid nii eesti rahvale kui ka koolile. Võimu anastamisel 1940 enamlaste poolt kõrvaldati senine kooli direktor Konstantin Treffner ja tema asemele määrati Johannes Valgma. Sügisest 1941 alates oli direktoriks August Raielo. Kool tõsteti võimude poolt omast majast välja ja töötas Tartu Linna Tütarlaste Gümn. ruumides õhtupooliti. Tolleaegne kooli inspektor K. Talpak märgib: „Kehvade väliste olude kiuste midagi tugevat sisemist kokkuhoidmist õpilaste, õpetajate ja lastevanemate vahel hoidis ülal kooli distsipliini ja töötahte. Keegi ei kaevanud puuduste üle, tööd tehti ilmses rahvuslikus vaimus, vastupidamise vaimus ja ilmse trotsiva hoiakuga võõra okupatsioonivõimude vastu."

Viimasel õppeaastal töötati oma endistes ruumides, kus suure pidulikkusega tähistati kooli 60-dat aastapäeva. Sügisel paisati eesti rahvas, nii vanad kui noored, kallist kodust vägivalla eest võõrsile, kus oleme „kui essund linnu kik ilmalaanen laiali!"

KES OLI HUGO TREFFNER?

Hugo Hermann Fürchtegott Treffner sündis 5. juulil 1845 Kanepi köstri pojana. Võideldes majanduslike raskustega käis mitmes koolis. Asus Tartus eratunde andma ja lõpetas siin eksternina gümnaasiumi kursuse. Õppis ülikoolis usuteadust ja tegi Liivimaa konsistooriumi ees õpetajaameti kandidaadi eksamid, kuid kuhugi ametikohale ei kinnitatud, kuigi valiti. See johtus sellest, et Treffnerist sai suur C.R. Jakobsoni pooldaja, kelle poliitikaks oli võidelda vene orientatsiooni abil sakslaste mõjuvõimu kukutamiseks. Soovides nüüd oma kooli avada, ei õnnestunud ka see, enne kui koolide kuraatoriks sai venelane.

Nii pidi ta ka edaspidi oma kooli pidamisel toetuma venelastest ametmeestele. Selpuhul heidetakse talle ette, ta läheb liiga kaugele enesealanduses venelaste ees. Aga kord pihib Treffner K. Põderile:

„Vaata", ütles Hugo Treffner saksa keeles, mis keelt ta suuremalt jaolt tarvitas, „nüüd tulen Riiast; käisin jälle kuraatori ja kuberneri juures. Kas arvad, et mul on seal kerge käia ja olla. Näed, lähen nende härrade juurde — mõlema juures pean käima, kui tahan iseseisvust alal hoida. Ja nende meeste ees pean ma sügavasti kummardama. Näed nõnda." Seda üteldes võttis Treffner mu käe nagu teretamiseks ja tegi minu ees sügava kummarduse. „Vaata, Põder, pean ma nende meeste ees kummardama kui lähen sisse, ja kui tulen välja, siis jälle, sest muidu ei jõua ma oma eesmärkidele; nende käes on võim ja mis nemad teevad, on tehtud. Aga siis, kui Treffner uksest väljas, ajab ta enese jälle sirgeks, vaat nõnda." Ja ta sirutas ennast täies pikkuses üles, pikemaks kui ta tõesti oli. Ja ta silmad ja näojume ilmutasid midagi

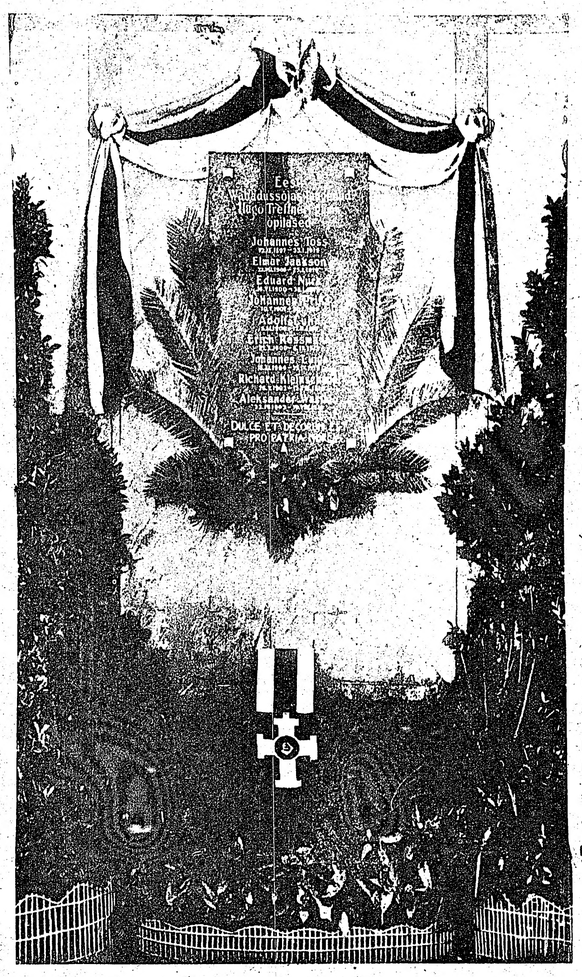

Mälestustahvel gümnaasiumi aktusesaalis.

äraseletamatut, midagi kaugele nägevat. „Ja siis on Treffner jälle endine paindumatu, kes tahab elada sirgena."

Oma temperamendilt oli Hugo Treffner impulsiivne, ägedalt põlemalööv: „Vahel tuiskas direktor nagu tuul tunni ajal klassi, sasis mõnd õnnetut, kes seda kuidagi ära oli teninud, natuke juustest, üteldes veel juurde mõne „du, dummer Schinder" ja kadus jälle niisama kiirelt, jättes kooliõpetaja pooleni ammuli suuga järele vaatama. Ta võis sagedasti ka õige südamlikult ja veenvalt kõnelda, olgu suurema hulga ees, olgu nelja silma all." (J. Kõpp)

Kuna koolil oli palju vaenlasi, katsus Hugo Treffner piinlikult hoiduda igast avalikust intsidendist. Seda aitas ka kooli juures olev pansionaat, kus sai poiste üle kergemalt valvet pidada. Ta sõitis aga siiski õhtuti linnas voorimehel, mille vankri vihmakumm oli alla lastud, ringi luurekäikudel. Ta ise on kord jutustanud: „Eile sõitsin Barklai platsist mööda ja näen, et üks Treffneri poiss käib ühe naisterahvaga. Hüppan voorimehelt, jooksen sinna ja mis ma näen, meie P. käib laiakaabulise köögitüdrukuga või niisugusega. Tõmbasin poisil Treffneri kooli müt-

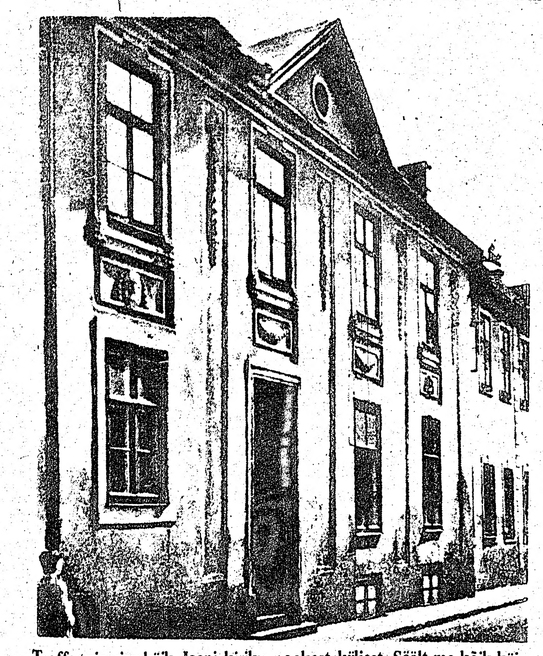

Treffoonia sissekäik Jaani kiriku poolsest küljest. Säält me kõik käisime sisse ja välja

si peast, andsin temale mööda kõrvu ja karjusin sealjuures nii kõvasti kui jõudsin, tahtsin anda ka tüdrukule, aga tal olid väledad jalad ja vana Treffner oma vanade jalgadega ei jõudnud järele."

Lõpp-instruktsioonid käisid harilikult nii: „Treffneri poisid peavad käima sirgelt, pea püsti nagu mina, vana Treffner, seda teen!" (P.Naaris) Muide, et tõsta prestiizhi, sõitis Treffner ainult kahehobuse voorimehega. Kui Henningi platsil voorimeeste seisukohal ühtki niisugust polnud, siis ainult võis järgisaadetu tulla ühehobuse voorimehega. Aga Treffner vahetas selle kohe, kui teel mõni kahehobuseline vastu tuli. Psüühilisele analüüsile oleks Hugo Treffner oma ülesastumistega ja tema õpilaste mälestusis esinevate rohkete anekdoodiliste lugudega tänulikuks objektiks. Kuidas näiteks sobib ühe habemega vanahärra ja koolidirektoriga see lugu (J. Kaarnalt): „Kord näen läbi akna, voorimees kihutab Kivisilla poolt kooli poole — piits ühes käes, ohjad teises, ise püsti pukis; paistis, nagu püüaks ta hobusel viimastki jaksunatukest välja võtta. Treffner aga oma halli habemega jookseb kõrval — mantli siilud ja käed laiali — aga vihma tuleb nagu oavarrest. Hiljemini kuulsime, milles kogu see lugu seisis. Vanale ei ole voorimehe aeglane sõit põrmugi meeldinud, ka sundimine ei olevat soovitavat tagajärge annud. „Kuule, mina jooksen kiiremini kui sinu hobune. Teeme nii, kui mina jõuan enne pärale, jääd rahast ilma; jõuad sa varemalt, saad kahekordse sõiduraha." Ja Treffner võitis."

EPILOOG

Kõigile tema iseloomu ja tegutsemise iseäraldustele vaatamata on Hugo Treffner üheks meie rahva suurmeheks. Seda ei muuda ka mitmesugused eriarvamised tema kooli pedagoogilise külje ja kasvatuslike võtete kohta (Tammsaare, Hindrey). Ta on teatud viisil käinud põhimõtte järgi — otstarb pühitseb abinõu. Kuna näiteks, kool vajas rohkesti raha, mida tema eestlastest õpilastel oli alati vähe, siis võttis Treffner vastu lahke käega igalt poolt üle Venemaa tulnud, mujalt välja puhastatud tegelasi, kes aga tõid kokku palju raha koolimaksude näol. Eesti poisse ei jätnud Treffner naljalt eemale, vaid leidis ikka võimaluse kooli edasi jäämiseks. Selleks, et eesti rahva pojad võiksid välja rabeleda madalatest oludest ja hallist omakoetud kuuest, et jõuda ise ja aidata eesti rahvast kõrgemale ja väärikamale järjele.

Riigivanem K. Päts, võttes osa kooli 50. aastapäeva pidustustest, tõstis aktusel küsimuse — kuidas oleks võinud kujuneda meie iseseisvuse võitlus ja meie riigi ülesehitustöö, kui meil poleks olnud seda kooli? Kuivõrd vaesemad oleksime olnud selleks vajalike haritud jõudude ja eestvõitlejate poolest. Eesti iseseisvuse saabumisajaks oli Treffneri kooli lõpetanud ligi 400 isikut (neist 90 protsenti eestlased), kel oli nüüd võimalus kõrgema hariduse saamiseks. Koolist üldiselt läbikäinuid oli tuhandeid.

Kui nimetada vaid mõningaid näiteid, siis — Jüri Jaakson, Jaan Teemant, Kaarel Eenpalu, Kaarel Parts, Lui Olesk, August Jürman riigimeestena, piiskopid Jakob Kukk, Johann Kõpp, Oskar Lauri, kultuuritegelastest Ferdinand Karlson, Juhan Liiv, Ernst Enno, Anton H. Tammsaare, K.A. Hindrey, Friedebert Tuglas, Karl Ast jne.

Hugo Treffnerile mälestusmärgi püstitamise mõte oli kooli endiste kasvandike hulgas tõusnud ammu, kuid tegelikule teostamisele jõudis see alles seoses kooli 50-a. juubeliga. Kavandati Treffneri hauale mälestussammas pronksist rinnakujuga, pronksist reljeef-rindkuju endise koolimaja seinale ja Treffneri portree õlimaalina kooli seinale. Selle teostas endine õpilane M. Pukits.

Muus osas asusid tegevusse kujur V. Melnik, kujur A. Eller (reljeeftööd) ja kujur J. Koort (büst). Sammas kujutas 2-meetri kõrgust graniidist eendit, mille ees kivipostamendil asus Hugo Treffneri elusuurune pronksbüst. Sammas püstitati Tartus uuele Jaani kalmistule. (E. Ahas)

Kuid selle ajalise mälestusmärgi kõrval jääb kaugele nähtavana ja kadumatult eesti ajaloo taustal helendav vaimne sammas Hugo Treffneri kooli näol in aeternum!

Arno Niitme
„NOORUS JA KOOLIAASTAD TREFFOONIAS"
256 lhk. Köites. Hind $15.00.
Postiteel tellides pluss saatekulu
Müügil
„MEIE ELU" talituses,
958 Broadview Ave. Toronto. Ont.
M4K 2R6

Peeter Puide kirjanduslik komeet Rootsis

STOKHOLM — Siin on saanud suure tähelepanu osaliseks rootsi keeles kirjutava eestlase Peeter Puide esikromaan „Till Bajkal, inte längre", mis ilmus Bonniers'i kirjastusel. Tema teos toob otseselt rambivalgusesse ka Eesti ja eesti rahva saatuse.

Autorit on raadios intervjueeritud, kultuuriajakirjad ja ajalehed teevad sedasama. Tema ilmumisega rootsi kirjandusparnassile eduka tähena, on huvitav konstateerida, et eestlaste arv rootsi kirjanduses on üllatavalt suur: peale Peter Puide romaani ilmus samaaegselt Käbi Laretei jutustus „Tulpanträdet" ja Valev Uibopuu novellikogu „Ingenstans att ta vägen" ja varem on ilmunud Enel Melbergi ja Alex Militsi teoseid.

Peeter Puide

KIRJANDUSLIK KOMEET

„Dagens Nyheteri" endine Moskva-kirjasaatja Disa Håstad on intervjueerinud uut kirjanduslikku komeeti Peeter Puidet kuueveeruses artiklis. Ta alustab: „Üks maa, mille nimi on Eesti, on järsku sisse astunud rootsi kirjandusse . . ."

Disa Håstad tutvustab Peeter Puide teekonda läbi poole Euroopa põgenikelaagrite kuni aastani 1945, mil ta esmakordselt istus koolipinki Rootsis. Ta oli siis seitsmene, ent näinud pommitamisi, varemeid, põgenemist ja häda põgenemisel koos emaga, sest isa oli jäänud teadmatusse.

Rootsis sattus ta Saltsjö-Järla kooli, kus ta end tundis eriti vaesena jõukate perekondade laste seas:

— Mul ei olnud palju sõpru, sest neid oli raske muretseda, on Puide ütelnud: Nii siis ma vaid õppisin.

Nii siis lõpetas ta Stokholmis gümnaasiumi ja ülikooli, nagu ta ütleb:

— Eestlastele on tähtis akadeemiline haridus. Enamus, kes elavad Rootsis on seda . . .

Peeter Puide on romaanist lähtudes jutustanud intervjueerijale eesti rahva pikast ajaloost, mis enamikus on täis võõraid, valitsejaid ja ikestajaid.

Praegu Stokholmis elades võib ta konstateerida, et samal ajal kui eestlastel on tekkinud kartus, et nende miljoniline rahvas on hävitamisohus, on rootsi poolel suurenenud valmidus eestlasi kuulata ja ka protestid Eestist kostavad välja.

MIKS JUST NÜÜD?

Vahepealsetel aastatel, eriti aga kuuekümnendil, kiputi eestlasi vaatlema kui reaktsionääre ja revanshiste. Nad ei hoolinud sellest, nad hoidsid selle asemel kokku. Nad teadsid, mis toimub Baltikumis ja pidasid seda endale ja oma eesti ajalehtedele ja raamatutele, jutustab kirjanik, kellelt küsitakse, miks ta just nüüd nende elamustega ja teadmetega esile tuleb? Ta on vastanud:

— Kui Bonniers'i juures oli nähtud minu esimesi luuletusi, öeldi minulle, et ma peaksin kõnelema just sellest, mis mulle endale on tähtis, ja siis hakkasin ma tajuma, mis mulle tõeliselt oli tähtis ja see oli just see siin.

Disa Håstad kardab, et Peeter Puide läkitus on tema kaasmaalastele raskeltmõistetav ja viimased olevat teda soovitanud kirjutada oma läkitust selgemini. Tema rootsi tutvuskond on aga pärast raamatu ilmumist imestunult ütelnud, et nad pole kunagi aru saanud, et Puide ennast siin maal tunneks, kuidagi võõrana. Disa Håstad:

— Ei, seda ei teadnud Peeter Puide isegi. Kuid ühel päeval mõistis ta selgelt, et ta on eestlane ja ei saagi rootslaseks. See tuli kolme aasta eest. Siis hakkas ta kirjutama. Nüüd peab ta Eesti Majas (koos kolleegide Käbi Lareteiga ja Enel Melbergiga) andma vastust küsimusele, miks ta ei kirjuta eesti keeles. Talle on vastus kerge: tema elav keel on rootsi keel, milles ta on parim.

EPL/K

Õpetajate konverents

Esto '84 koolitoimkond teatab, et õpetajate konverents peetakse 9. juulil hommikupoolikul Toronto Eesti Baptisti koguduse seltskondlikes ruumes. Avasõna ütleb koolitoimkonna juhataja Edgar Marten ja sissejuhatava kõne peab Vaike Lugus. Järgnevad maade esindajate sõnavõtud ja Toronto Eesti Seltsi Täienduskooli õpetaja Helgi Nippak'u ettekanne „Eesti keele õpetamine võõrkeelena". Laudkonnavestlus on teemal „Eesti keele ja kooli tulevik". Konverentsile järgneb ühine lõunasöök.

TÄNUAVALDUS

Palju tänu kõigile, kes külastasid Chicago Eesti Majas toimunud uudiskirjanduse müüginäitust 10. ja 11. sept.

Eriti tänan järgnevaid kirjandussõpru kaastöö ja abi eest näituse korraldamises: V. Kangur (Austraalia), L. ja M. Pütsep (Briti Columbia), K. Mikkelsaar, jr. (California), H. Valdsaar (Delaware), G. Auksi, H. Meyer, F. Oinas, R. ja H. Pikat, F. ja M. Quinn, A. ja L. Raun, A. Straumanis, Jüri Toomepuu (Kesk-Lään), L. Esop, T. Parming (Maryland), A. Liivak (New Jersey), J. Ristsoo, A. Roos, I. Teene (New York), E. Aruja, E. Heinsoo, K. Jõgi, T. Metsala, M. Lainevool, A. Vomm (Ontario), H. Grabbi (Virginia) ning T. Moks (Washington).

ALLAN SIBUL
(ANSIB Associates)

Jüri Mandre muusikafondi tegevusest

Helilooja Jüri Mandre surma järele 1970. aastal, loodi Baltimores, MD tema heliloomingu jäädvustamiseks temanimeline muusikafond.

Fondi ülesandeks on olnud ta heliloomingu trükkimine ja selle levitamine.

Raha selleks saadi annetustest ja peamiselt tema loodud soololaulude heliplaadi „Mu südamevara" levitamisest. Selle heliplaadi laulis tasuta sisse tenor Heinz Riivald ta abikaasa Asta Riivaldi klaveri saatel.

Esimesena ilmus trükituna noodivihik „Soololaulud" kümne lauluga. Sellele järgnes noodivihik „Nipernaadi Teelahkmel" üheksa lauluga. Siis tema koorilaulude kogu. Selle järele noodivihik „8 Laulu".

Eelimiste vihikute sisu kohta on ajalehtedes varem sõna võetud. Viimases trükis ilmunud noodivihikus „8 Laulu" leiduvad soololaulud „Saabub aeg"/Seitse vihta/, „Meie Saatus", „Vana Sõdur", ja „Endeli laul" Arnold Sepa näidendist „Kuldsed Väravad". Kaks duetti „Kohtamine", ja „Kojuminek," „Pulmalaul"/Nipernaadi Teelahkmel/ on koorile. Vaimulik laul „Kiituse laulu laulame Sulle" — viiulile, soolohäälele, tshellole ja orelile.

Raskusi on muusikafondile valmistanud tema heliloomingu leidmine ja saamine. Jüri Mandre ei ole jätnud oma heliloomingust ärakirju. Ainult viimasel ajal tegi ta seda. Ta koorilaulude nootide saamiseks ei ole olnud raskusi. Need olid tal peaaegu kõik originaalis olemas.

Helilooja kaebas oma elupäevil, et peaaegu ükski solistidest, kes laulavad tema laule, ei saada talle noote tagasi. Nii on ta helilooming laiali, ilma et ta teadiski, kus ja kelle käes see oli.

Nende nootide saamine oli muusikafondil üks raskemaid probleeme. Pealegi Mandre surmaga ei olnud fondil teada kõike tema heliloomingut. Õige palju tema laule saadi ajalehtede kaudu, kus vahel ilmusid teated solistide poolt tema laulude laulmisest.

Sellisel juhul pöördus fond solisti poole ja sai puuduva laulu noodi. See tõi fondile palju kirjavahetust, päälegi mitte kõik solistid ja muusikategelased, kes kasutasid Mandre heliloomingut, ei pidanudvajalikuks kirjadele vastata. Mõned ei tee seda veel praegugi.

Suurem osa muusikafondi ülesannetest on täidetud. Hiljuti avastati veel üks nootide pakend, mis sisaldas Mandre heliloomingut. Selles leidub üks klaveripala ja palju teist heliloomingut. Kahjuks aga ilma pealkirjadeta ja märksuteta, kuhu üks või teine pala kuulub.

Nende noodilehtede läbivaatamine on praegu käsil.

Samuti on Mandre loonud skaudi- ja gaidide-laagrite laule. Ka nende nootide kogumine ja läbivaatamine on teoksil.

Kahjuks on Jüri Mandre heliloomingust kaduma läinud tema balletimuusikat, saatemuusikat mitmele lastenäidendile, nukuteatri saatemuusikat ning muusika partituur filmile „Seitse Vihta."

Tema saatemuusika lastenäidenile „Aladini Imelamp" leidub Tartu Vanemuise teatri arhiivis. Fondil on olemas tema loodud muusika lastenäidendile „Vaeselapse Käsikivi", mida esitas omal ajal Baltimore Eesti Kool.

Kui kellelgi peaks leiduma veel Jüri Mandre heliloomingut, mida ei ole veel trükis avaldatud, või ta teab, kellel seda on, palutakse astuda ühendusse Mandre muusikafondiga aadressil:

Mandre Music Fund, 3601 Elmora Ave., Baltimore, MD 21213 U.S.A.

KAI KÄÄRID
MAALID MÜÜGIL suures valikus.
Helistage ette 225-5595.
390 Princess Ave., Willowdale

EESTI ALUMIINIUM KOMPANII
Akende asendamine thermo-akendega. ★ 5 tollised veerennid kuues värvis. ★ Räästaaluste katmine.
Keldri akendele sissemurdmise vastu metallkaitsed.
Tasuta hindamine. Helistage päeval töökoda tel. 832-2238
Kodus 769-0932
OSSO INVESTMENTS INC.,
10335 Keele Str., Maple, Ontario L0J 1E0

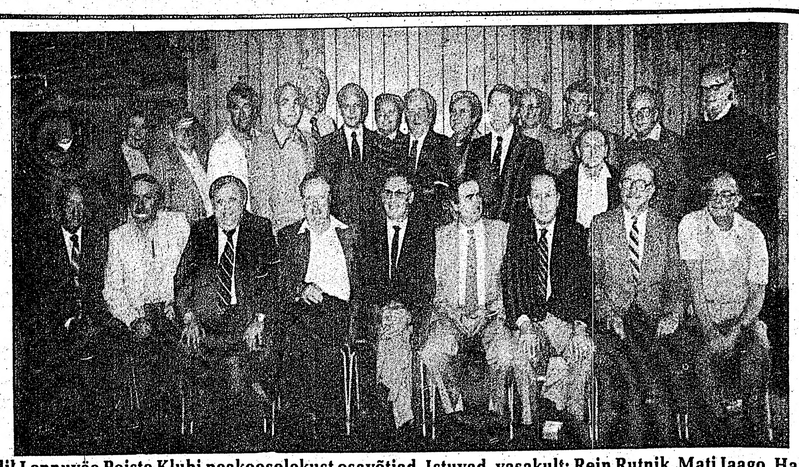

Pildil Lennuväe Poiste Klubi peakoosolekust osavõtjad. Istuvad, vasakult: Rein Rutnik, Mati Jaago, Harri Liiv, Arvi Tinits (esimees), Manfred Bode (Rootsi esindaja), George Mastoras („Salakõrtsi" omanik), Kalju Jõgi, George Orgusaar, Erich Väli. Seisavad: Lembit Puusepp, Ülo Pikkov (sekretär), Eerik Purje, Ilmar Jõgi, Mart Pedel, Heino Kannel, Jaak Iir, Leo Koff, Toivo Kõhelik, William Mandra, Ilmar Sambla, Evald Oder, Heikki Sillaste, Ilmar Värk, Guido Toming, Raoul Soobik. (Pildilt puudub Siguard Joala).

Lennuväe-poiste Klubi aastakoosolek

Lennuväe-poiste Klubi pidas oma aastakoosoleku Torontos 20. oktoobril restoran „Whistler" ruumides, Eesti Maja ligidal. Kohal oli 25 liiget üle terve Ontario. Mõned olid ka Ühendriigest ja isegi üks kamraad oli kohal Rootsist (Manfred Bode), et sealset klubi allosakonda esindada. Koosolekut juhatas klubi praegune esimees (asjamees) Arvi Tinits. Sõna võttis peaaegu igaüks ja seda mitmel korral.

Kõigepealt tuli arutusele klubi osavõtt Esto '84-dast. Otsustati organiseeritult rongkäigust osa võtta ja selgi korral korraldada juba meie traditsiooniks saanud lõunasöök, millest kõik külastavad invaliidid osa palutakse võtma. Samuti otsustati asuda lauluharjutustele, et kas rongikäiku raames või hiljem koosviibimisel oma „panus" teha. Ühislõunasöök otsustati korraldada neljapäeval, 12. juulil 1984, algusega kell 15.00 sellesama restoran „Whistler'i" ruumes, 185 sõdurisammu Eesti Majast põhja pool, aadressiga 995 Broadview Ave. Osavõtuhinnaks oleks 20 doll. ja palutakse osavõtjaid registreeruda. Samuti on teretulnud ekstra annetused invaliidide tarvis. Valiti kolmeliikmeline „labrakatoimkond": Mati Jaago, William Mandra ja Ilmar Värk. „Lauluharjutused" Eesti Majas kell 19.00 reedeti, algusega 13. jaanuar 1984.

Siis teatas abi-asjaajaja Kalju Jõgi, et on valminud Lennuväe-poiste rinnamärk, kulud kantud Rootsimaa kamraadide poolt Harry Kask'i eestvõtmisel. Märgi hind on 10 doll. Kanada raha, postiga 12, ja see on emaileeritud endine Eesti Noorte märk, mida Suure Sõja aegu mütsi ees ja isegi rinnas sai kantud. Seda võib nüüd, veidi vähendatud kujul, revääri peal (või ka revääri all) kanda. Osa märke on juba välja saadetud, teised on saatmisel. Koosolejate poolt avaldati Rootsi kamraadidele kestev kiiduavaldus.

Raamatutoimkonna aruandel tuli välja, et suve jooksul on müüdud raamatuid „Valgumärgi kasvandikud" nii San Franciscos Lääneranniku Eesti Päevadel kui ka Lakewoodis sealsetel Sõjameeste Päevadel. Raamatute müügiga tegelesid abiasjaajaja Kalju Jõgi ja asjamees Arvi Tinits, kes igasse raamatusse „zhiiro" sisse kirjutas, kas seda soovis! Raamatuid on järel veel 369 tükki, neid saab osta siit ja sealt. Raamatupoodides on nende hinnaks 47 Kanada dollarit, aga kamraadidel, kes ühe juba ostnud, on võimalik veel teist tellida ainult $ 35 dollari eest, Kanada rahas-seesama oleks 30 USA dollarit. Raamatuid müüvad: Kanadas Kalju Jõgi, USA-s Ants Pallop, Boris Auksmann, Leo Keerberg, Sulev Urv, Leo Kanter, Allan Sibul, Kalju Roomets. Kanadas (väljaspool Torontot) on raamatuid saadaval veel Gunnar Saare, Rein Stamm'i ja Elmar Ani käest. Inglismaal levitavad neid Kalju Kees ja Henry Rüütel, kuna Rootsis on monopol Heino Hallis'e ja Eddy Lainvevool'u käes.

Otsustati välja saata Esto '84 jaoks ettevalmistav ringkiri, kus ka küsimusleht kaasas--kes kavatseb tulla ja millal, kas on tarvis öömaja või mitte jm. Aga tähtsamaks peeti ankeeti 1987. a. kokkusaamiseks Inglismaal, et sealt läbi Euroopa bussireisi ette võtta. Asjaajaja Ülo Pikkov pidi ankeetlehe koostama ja lähemal ajal laiali saatma. Seega olid tähtsamad asjad läbi arutatud ja Asjamees tegi vaidlustele püstolipäraga lauale löömisega kiire ja lühikese lõpu. Viie minuti järeljäänud ajaga valiti vana juhatus tagasi; Asjamees Arvi Tinits, asjaajaja Ülo Pikkov, abi-asjaajaja Kalju Jõgi, asjaarmastaja Raoul Soobik. Asjatoimetaja Mati Jaago, Asjaurija Toivo Kõhelik. Peale sellist üksmeelset ja tõhusat koosolekut siirduti restorani-allkorrale.

ARVI TINITS
Asjamees

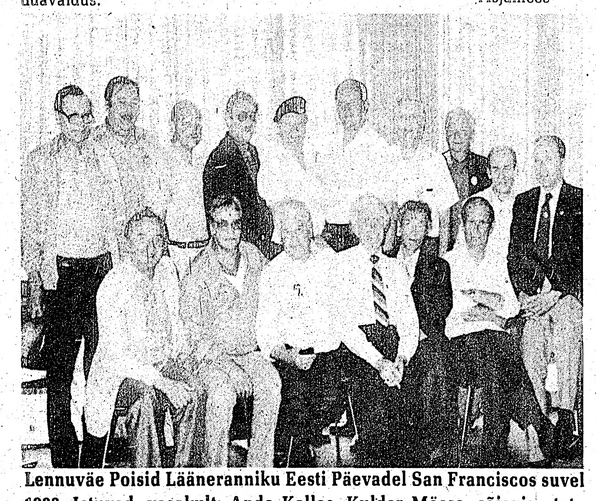

Lennuväe Poisid Lääneranniku Eesti Päevadel San Franciscos suvel 1983. Istuvad, vasakult: Ando Kallas, Kuldar Mässo, sõjavigastatu Kalju Pedaja, Heino Kannel, sõjavigastatu Henno Kriis, Harald Anijalg, Kalju Jõgi. Seisavad: Endel Sepp, Rein Stamm, Leo Kanter, Sulev Urv, Arvi Tinits, William Leppsaar, Sven Rütman, Toivo Kõhelik, Leo Keerberg.

Esto Mutual Fund Ltd.
22. novembril -83 aktsia hind $12.66
145 King Street West, Suite 1900, Toronto M5H 3M1 – tel. 364-1131

BON AIR APPLIANCE SERVICE
PARANDAME
külmutuskappe ja pliite — igat liiki
☆ 31 aastat tööpraktikat ☆
Tel. 533-9334 — Peter

Iisrael nõuab USA-st ukrainlase väljaandmist

GLEVELAND — Immigratsiooni ja naturaliseerimise ameti kohalepealne direktor Don Russel teatas, et Clevelandi eeslinnas Seven Hills, on vahistatud Iisraelist saabunud väljanõude puhul ukrainlane John Demjanjuk, 63 a. v., et teda saadake kohtu alla anda Iisraelis. Süüdistatakse, et ta olnud II maailmasõja ajal Poolas Treblinka koondslaagris valvuriks, keda tuntavat „Ivan Hirmsa" nime all. J.D. ise seletab, et ta on olnud sõja ajal mobiliseeritud Nõukogude armeesse, langenud Saksa sõjavangi 1942. a., kus oli sõja lõpuni. See on esmakordne, et USA kohtuministeeriumi võimud on vahistanud „sõjakurjategijaks" süüdistatu, et teda deporteerida Iisraeli. Pressi teateil on USA-l Iisraeliga sõlmitud vastav väljaandmist õigustav üldleping ja Iisraeli võimud süüdistavad, et J. Demjanjuk, kes praegu on pensionil-olev endine autotehase tööline, on sooritanud sõjakuritöö „kui osaline natsi-Saksamaa plaanis hävitada juudi rass".

J. Demjanjukilt võeti 2 a. tagasi ära USA kodakondsus. Kohalik kohtunik David Perlman teatas, et kui Demjanjuk tahab (edasikaebuseks) olla vabaduses, siis ta peab andma üle oma 60-tuhande doll. väärtuses oleva elumaja omandipaberid, et garanteerida temalt määratud 50-tuhande doll. suurust kautsjoni.

JÕULUTERVITUSED „MEIE ELUS".

sugulastele, sõpradele jne. palume sisse anda kas kirjalikult või telefonitsel hiljemalt 12. dets. k.a.

„MEIE ELU" talitus

Ontario noorte tööprogramm annab mulle $100 nädalas kui palkan Karimi.

ONTARIO NOORTE TÖÖPROGRAMM on kavandatud, et ettevõtted palkaksid noori ja abistaksid neid kutseliseks tööks. Tasutakse palgalisa neile, kes on selleks õigustatud. $2.50 tunnis kuni $100 nädalas 20—26 nädala jooksul.

ÕIGUSTATUD TÖÖANDJAD: eratööandjad, kelledel on olnud üks aasta äritegevust Ontarios 1. juuliks 1983.

ÕIGUSTATUD TÖÖD: uued töökohad, mis ei ole võimelised eksisteerima ilma programmilise abita. Peavad andma vähemalt 25 töötundi nädalas järgnevaks 20-neks nädalaks ja andma oma panuse töölisele kutsehariduse arenguks.

ÕIGUSTATUD TÖÖLISED: peavad olema üle 20, aga mitte veel 30 a. vanad 1. juuliks 1983. Töötama Ontarios ja mitte sugulane tööandjale. Nad peavad olema üks nendest:
- **3 kuud töötatööline enne programmist osavõtmist, või**
- **omama tunnustatud kooli üheaastase keskhariduse kursuse ajavahemikul jaan. 1981 — dets. 1982 ja ei oma kindlat töökohta vastavalt oma kutseharidusele.**

Et selgitada, kas teie ettevõte on õigustatud taolise programmi läbiviimiseks, helistage 1-800-387-1290.

ONTARIO NOORTE TÖÖPROGRAMM
Aitame palgata tööjõudu, aitame tööotsijaid!
1-800-387-1290

BILD ONTARIO Ministry of Municipal Affairs and Housing

YOUNG ONTARIO CAREER PROGRAM
Ministry of Municipal Affairs & Housing
Subsidies Branch
Queen's Park, TORONTO (ONTARIO) M5G 2E5

Larry Grossman, Treasurer
Claude Bennett, Minister
William Davis, Premier

Mõõkkala Saaremaa vetes

Saaremaa kaldal on leitud surnud mõõkkala, milline oli 248 sm pikk. Mõõk oli paindunud, tõenäoliselt pärast kokkupõrget mõne laevaga — mõõkkala võib saavutada ujumiskiirusi kuni 130 km tunnis.

Mõõkkalad eksivad Läänemerre ainult väga harva. Arvatavasti on soe suvi kala „petnud".

EPL

JOHN E. SOOSAAR, C.A.
Chartered Accountant
Suite 1802, 181 University Ave., Toronto, Ontario, M5H 3M7
Tel. 864-0099

HILLSIDE BAKERY
and Delicatessen
2851 Lawrence Ave. E., 261-2238
(Hillside Plaza Brimley nurgal)
Saadaval — SOOME PAGAR
pagarisaadused ja delikatessid, soome kardemonisai, sepik ja rukkileib. Maitsvad tordid ja muud kohapeal küpsetatud euroopamaitselised pagarisaadused. ● Spetsiaal tordid ja sünnipäeva kringlid tellimise peale. ● Euroopa delikatessid, konservid, juustud, suitsusingid, suitsuribid ja soolaheeringad. ● Suitsukalkunid tellimise peale.
OMANIK AKE SAARINEN

SUURES VALIKUS SOBIVAID JÕULUKINKE
THE SCANDINAVIAN SHOPPE
235 Danforth Ave. Toronto, Ont. M4K 1N2
Tel. 469-3886
Omanikud eestlased.

OVER 50 YEARS OF GM SALES AND SERVICE
HOGAN GM
Chev Olds Limited
5000 Sheppard Ave. E., Scarborough, Ont. M1S 4L9
PAUL JUTTUS
Müük ja rentimine
Äris 291-5054
Kodus 423-5716

SKOGS
PAINTING & RENOVATION
Tapetseerimine ● Värvimis- jm. ehitustööd ● Köögid ● Põrandavaibad
Soomlane — töö kiire ja korralik!
HELISTAGE: NISSE 883-4337

PAKID EESTISSE
Saatke oma järgmine pakk odavamini ja kiiremini kui varem

VÕRRELGE HINDU:

Laevateel		Õhupostiga
kuni 5 kg	$19.00	$42.00
kuni 10 kg	$34.00	$72.00

Tolli võib tasuda Kanadas või Nõukogude Liidus

SAVE-O-WAY PARCEL SERVICE LTD.

TORONTO
337 Roncesvalles Ave.
Tel. 532-3042

HAMILTON
747 Barton St. East
Tel. 544-3603

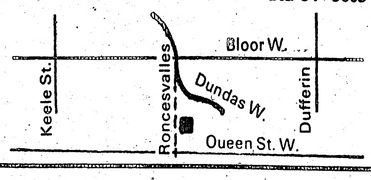

Uus kinke
Tellige om k
Külastage kõige lähemat S
müügi äri ja küsige "Quelle
Catalogue'i".
"Quelle" on Euroopa kõ
kataloogi kauplusi. Valige
1,000-leheküljelisest katal
hulgas kõige hilisemaid m
lasteriietust, vaipu, kardin
palju, palju veel!!!
Kui olete oma kingid väl
oma "Sears Account'i" või
Quelle INTERNATIONAL
...k

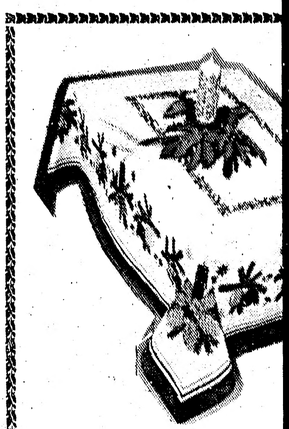

LAUALINU JA LINIKUID
(ka jõulu motiividel)
SOHVAPATJU
VARRASTEL KOOTUD SA
958 Broadview Ave

JÕULUKINK HINN
päästke eesti emake
sugulastele ja sõpr
Uued „MEIE ELU" ki
10% HINNA
MeieEl
KIN
Saatke „Meie Elu" tellitucle telli
andmiseks kinkekaardi, või sa
Tellin „MEIE ELU" (
Hr., pr., prl. .....
Aadress: .....
.....
Tellija nimi: .....
Aadress: .....
.....
Palume käesolev kupong täita
958 Broadview Ave.

Uus moodus saata kinkepakke Eestisse!

Tellige oma kinkepakid Sears'i kaudu . . . kõige lihtsam viis!!!

Külastage kõige lähemat Sears kataloogi- või müügi äri ja küsige "Quelle's Fall/Winter Catalogue'i".

"Quelle" on Euroopa kõige respekteeritumaid kataloogi kauplusi. Valige välja oma kingid 1,000-leheküljelisest kataloogist; kus leiate muu hulgas kõige hilisemaid moode riietuses, lasteriietust, vaipu, kardinaid, heliaparaate ja palju, palju veel!!!

Kui olete oma kingid väljavalinud, kasutage oma "Sears Account'i" või makske sularahas.

Ülejäänu jääb Sears hooleks! **Sears garanteerib ja teeb kindlaks, et teie kingipakid jõuavad Eestisse 3-6 nädalat peale tellimist.**

Hoidke kokku aega . . . ja eriti ka . . . raha! On võimalik kokkuda Sears aastaringi kingipakkide tellimiseks ja saatmiseks! Minge kõige lähemasse Sears Catalogue and Retail ärisse ja tellige pühadeks nüüd!!!

Quelle INTERNATIONAL

Sears

. . . koht kus teie rahaväärtus tõuseb!

870 ujujat võistlustel

Ujumissport, mis on üks kõrgemale tasemele arenenud amatöörspordialasid Kanadas, muutub üha populaarsemaks, eriti enne olümpiamänge tuleval aastal Ühendriikides. Viimastel ujumisvõistlustel Brantford'is 18.-20. nov. võis seda selgesti märgata, sest nendest võistlustest võttis osa 870 võistlejat, nende hulgas rohkesti Ühendriikide parimaid võistlejaid. Võistlused toimusid 25 m ujulas ja erinevates vanusegruppides. Eestlastest võistlesid seal: Marie Lember, Cindy Õunapuu, Valia Reinsalu, Kia Puhm, Hillar Ruukholm, Robert Reiman, Ken Ahlberg ja Craig Potsep, kes saavutasid seal kogusummas 3 hõbe- ja 5 pronksmedalit. Parimate eestlaste saavutused olid järgmised:

Craig Potsep (10 a.) tuli teiseks saavutades hõbemedalid: 200 m vabalt — 2.29,64 ja 100 m liblikstiilis — 1.18,12. Tuli kolmandaks saavutades pronksmedalid: 200 m indiv.komplekst. — 2.51,74, 50 m liblikst. — 35,66, 50 m vabalt — 31,54, ja 100 m vabalt — 1,09,94. Peale selle tuli neljandaks 100 m selili — 1.21,50 ja viiendaks 200 m selili — 2.51,40.

Ken Ahlberg (14 a.) tuli kolmandaks, saavutades pronksmedali 200 m indiv.komplekst. — 2.22,04, neljandaks 200 m liblikst. — 2.29,00, kuuendaks 100 m vabalt — 58,59, 100 m liblikst. — 1.05,23, 50 m vabalt — 26,92 ja seitsmendaks 400 m vabalt — 4.27,80.

Cindy Õunapuu (17 a.) võistles ainult ühel päeval 200 m rinnuliujumises, tulles teiseks saavutas hõbemedali ajaga 2.38,40.

Valia Reinsalu (14 a.) tuli kuuendaks 100 m seliliujumises ajaga 1.13,20.

□

Valia Reinsalu võisteldes North York'i High School'ide vahelistel ujumisvõistlustel 16. nov. saavutas esikoha 50 m liblikstiilis — 31,91 ja tuli teiseks 100 m selili — 1.12,60.

HARALD RAIGNA

OPTIKUD

RATAS OPTIK
465-6251
219 DANFORTH AVE., TORONTO
Suur valik parima kvaliteediga moodsaid raame. Kõik klaasiliigid saadaval. Täidame ka kodumaiseid retsepte — ÕIGESTI, ja soovikorral postitame.
Raamid $12.00—200.00.
KAASMAALASTELE
10% HINNAALANDUST.

Eesti arst valvekorras

10. ja 11. detsembril
dr. J. Marley 921-7777
17. ja 18. detsembril
dr. T. Sauks 461-0912
24.—27. detsembril
dr. R. Pahapill 921-7777
31. dets., 1. ja 2. jaan.
dr. T. Maimets 469-1322

„Vaba Olümpiaad" 1984

Aastal 1980 peeti Torontos esimesed „Vaba Olümpiaad" spordivõistlused. Eesti, läti, leedu ja ukraina esindajate poolt korraldatud võistlused kujunesid suurepäraseks, eriti poliitilisel areenil, kuna Venemaal korraldatud olümpiaadi mitmed lääneriigid boikoteerisid Afganistani sissetungimise tõttu.

Nüüd, neli aastat hiljem, hakkab olümpiaadituli uuesti leekima. Los Angelesi võistluste kõrval toimub jälle Torontos „Vaba Olümpiaad".

See peetakse tuleval suvel, 4.—7 juulil, nädal enne Esto '84 pidustusi. Võistlusalade arv suureneb ja kavas on kergejõustik, ujumine, laskmine ja meeskonnasportidest võrkpall (mehed ja naised), korvpall, jalgpall ja jäähoki.

Praegu on „Vaba Olümpiaadil" kolm komiteed aktiivselt tööl: spordivõistluste komitee, kus töötavad eestlastest Arvo Oiling ja Taimo Ilves, majanduskomitee ja informatsiooni- ning reklaamikomitee. Kõikides komiteedes on olnud aktiivselt tegevuses Tiit Romet.

Võistluste väljakuulutamine toimub lähemas tulevikus pressikonverentsil, mis toimub Toronto raekoja pressiruumides. Kõik asjahuvilised eesti ühiskonnast on teretulnud osa võtma sellest pressikonverentsist. Täpsemaid andmeid antakse ajalehtede kaudu, niipea kui võimalik.

Palutakse, et kõik Esto '84-st osavõtvad sportlased võtaksid ka osa „Vaba Olümpiaadist", et sellega kindlustada tõelist rahvusvahelist spordivõistlust ja ka samaaegselt kindlustada kõrgetasemelist võistlust.

On tarvis ka abijõude võistluste korraldamiseks. Eestlaste esindajaid on hädasti tarvis, eriti majandus-, informatsiooni- ja reklaamikomiteedesse.

Kõigile neile ettevalmistustele on Eestlaste Kesknõukogu Kanadas andnud nii moraalset kui ka majanduslikku toetust.

TIIT ROMET

ILMUS — SOBIV JÕULUKINGIKS

Raimond Kolk
„VALLAVANEMA PÄRANDUSTOMP"
romaan — 204 lhk.

EESTI KIRJANIKE KOOPERATIIV

Hinnad tellijaliikmeile: üksik. raamat brosh. $9.50, köites $11.70. Poolsari brosh. $53.00, köites $66.00. — Kaanehind mittelilkmeile: brosh. $12.00, köites $16.00

Esindajad: A. Viirlaid, 63 Glen Davis Cres., Toronto, Ontario M4E 1X7; Estonian Publishing Co., „Meie Elu" 958 Broadview Ave., Toronto, Ontario, M4K 2R6; V. Kokla, 86 Stirling Ave. N., Kitchener, Ontario: E. Kivestu. 588 Westluke Ave., Montreal, Que. H4X 1P7; tel. 484-0685; V. Kurm, 368 Toledo St., Thunder Bay, Ont.; V. Lenk, 511 Lawson Rd. London, Ont., N6G 1Y1; W. Metski, 6 Dawn Rd., St. Catharines, Ont. L2N 4M6; Mrs. L. Normet, 343 Cannon St. E., Hamilton, Ont. L8L 2C1; U. Veedler, 47 Kent Ave., Sault Ste. Marie, Ont.; V. Spargue, 2313 Samuel Drive, Ottawa, Ont. K1G 3C3.

HERITAGE

ANDY MARTENS
müük ja rentimine
Äris: 261-3311
Kodus: 284-7447

Ford Sales Ltd.,
2660 Kingston Rd., Scarboro, Ont. M1M 1L6

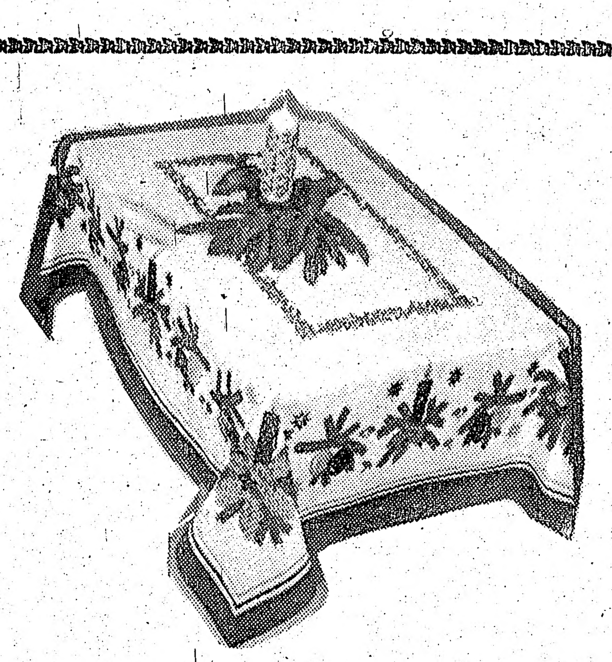

Külastage „MEIE ELU"

MITMESUGUSEID SOBIVAID

JÕULUKINKE

HELIPLAATE
EESTI VÄRVIDES KÜÜNLAID
HÕBE JA KULD EHTEID
KERAAMIKA VAASE
MAALE (raamitult ja raamimata)
PUUST KINKEESEMEID
SAUNASEEPE JA TARBEID
RAAMATUID
jne.

LAUALINU JA LINIKUID
(ka jõulu motiividel)
SOHVAPATJU
VARRASTEL KOOTUD SALLID

958 Broadview Ave., Toronto, Ont. M4K 2R6 — Tel. 466-0951
(EESTI MAJAS, II KORRAL)

ROOTSI LUCIA

Nagu varematel aastatel, nõnda tähistatakse Toronto Rootsi koguduses tänavu Luciapäeva. Selle aasta Luciapidustused toimuvad laupäeval, 10. detsembril, algusega kell 6 õhtul Deer Park United kirikus, 129 St. Clair Avenue West, Toronto.

Luciaks on tänavu 19-a. õpilane Anne Helene Bladborn. Esinevad rootsi koguduse tütarlaste ja väikelaste koorid traditsiooniliste Lucia- ja jõululauludega. Eestlased on alati teretulnud!

JÕULUKINK HINNAALANDUSEGA — päästke eesti emakeel. Kinkige oma lastele, sugulastele ja sõpradele eesti kirjasõna.

Uued „MEIE ELU" kinketellimised jõuluks 10% HINNAALANDUSEGA.

Meie Elu

Saatke „Meie Elu" talitusele tellimine ja meie saadame teile üleandmiseks kinkekaardi, või saadame teie nimel otse saajale.

Tellin „MEIE ELU" (aastaks, poolaastaks):

Hr., pr., prl. ....

Aadress: ....

....

Tellija nimi: ....

Aadress: ....

....

Palume käesolev kupong täita ja saata koos rahaga „Meie Elu", 958 Broadview Ave., Toronto, Ont. M4K 2R6

MALE

Novembrikuu Toronto Eesti Maleklubi maleõhtu Toronto Eesti Majas osutus elavaks. Kohal oli üle tosina malehuvilise. Mängiti sõprusmänge ja peeti üle hulga aja välkmale turniiri 14 voorus. Esimesteks tulid J. Järve, A. Kõresaar ja V. Puna, kes kõik saavutasid 10 punkti 14 võimalikust. Nendele järgnes A. Loorits 9,5 punktiga. Turniiri kohtunikuks oli L. Joselin.

□

„Remembrance Day" Toronto Maleklubi turniirist võttis osa Alfred Kuus, kes võitis kaks, kaotas ühe ja viigistas kaks mängu saavutades 3 punkti viiest võimalikust. Turniir peeti kahes klassis üle saja mängijaga.

□

Brunswick House välkmale turniirist võtsid osa P. Smeelen ja V. Puna, kes saavutas kaheksa punkti kuid ei võitnud auhinda.

□

Austria Maleklubis käisid sõprusmänge mängimas L. Joselin, V. Puna, P. Smeelen ja E. Türner ja kuna kohal oli halva ilma tõttu liiga vähe osavõtjaid, jäi meeskonna võistlus pidamata.

□

Järgmised TEM mänguõhtud on 15. detsembril ja 19. jaanuaril algusega kell 7 õhtul. Kõik on teretulnud.

Aeg

EI MINGIT KOMPROMISSI KOMMUNISTIDEGA
K. Päts — 1918.

GARDENIA
FLOWERS & GIFTS

362 Danforth Ave., Toronto, Ont. M4K 1N8
Tel. (416) 466-1951
466-1502

MEIE ÄRIS ON SAADAVAL RIKKALIKUS VALIKUS VALIK LILLI erisündmusteks ja tähtpäevadeks. Samuti käsitöö kinkeesemeid — KULLASEPA, MEREVAIGU-, KERAAMIKA-, NAHA ja PUUNIKERDUSE alal.
Kõneldakse eesti, läti ja inglise keelt.
Äri avatud pühadenäd.: esmasp., teisip., kolmap. ja reede 8.30—6.00 õ. Neljap. 8.30—8.00 õ. Laup. 8.30—3.00 p.l. Suletud 26. & 27. dets. Vana-aasta õhtul 8.30—3.00 p.l.

SUURTE KOGEMUSTEGA EUROOPA RÄTSEP
õmbleb
KVALITEET-MATERJALIST
naistele ja meestele
KOSTÜÜMID ● MANTLID
● ÜLIKONNAD
OLD MILL TAILORS
7 Riverview Gardens (Bloor-Jane Subway Stn.) **Toronto, Ont. M6S 4E4**
Tel. 416/769-9535
Rudi H. Schneider

Tööstuse äri avatud ostjaile
Jõulukuul äri avatud laup., 17. ja 24. dets.
kella 10.00—12.00 päeval
Meie spetsialiteediks on suitsukala:
euroopamaitselised suitsulõhed, -angerjad ja -heeringad.
HULGIMÜÜGIHINDADEGA SAADAVAL:
külmutatud kala ja „seafood", heeringasalat, bismark-heeringas, roll-momps, soolaheeringas ja liha.
Ostke kohapeal või tellige koju. TASUTA KOJUTOOMINE kui tellite korraga üle $100 väärtuses.
NORTHRAND FOODS LTD.
10144 Weston Rd. Woodbridge, Ont. L4L 4J7. Tel. 832-2234

THE FINNISH PLACE TORONTO

THE FINNISH PLACE

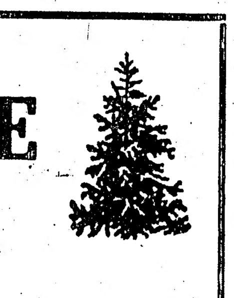

5463 Yonge St. Willowdale * Finchi lähedal
Telefon 222-7575

JÕULUD ON LÄHEDAL! Kui lähete tegema jõuluoste, siis külastage esimeseks meid.
Meil on kvaliteetsed kaubad. MADE IN FINLAND Klaaskaubad, ehted, küünlajalad, laudlinad, servietid, heliplaadid, jõuludekoratsioonid, mänguasjad jm.
IGASUGUSEID DELIKATESSE JA PAGARI SAADUSI.
Tellimised jõulusingile, -vorstile ja muule anda varakult.
Rõõmsaid jõulupühi ja head uut aastat meie klientidele!
Avatud alates 1. dets. iga päev 9–8, laup. 9–5, jõululaup. 8–2.

OOTAMATU SURMA LÄBI LAHKUNUD
ARMAST ABIKAASAT, ISA, VANAISA JA VENDA

KAUGESÕIDUKAPTEN

ARNOLD TOOMASSON'i

sündinud 7. jaanuaril 1903 Pärnus
surnud 7. detsembril 1983 San Mateos, Californias

mälestavad sügavas kurbuses

ABIKAASA, LAPSED, LAPSELAPSED ja ÕDE

ARMAST ABIKAASAT, ISA JA VANAISA

PEETER AUKSI't

sündinud 26. märtsil 1908 Viljandimaal
surnud 28. novembril 1983 Torontos

leinavad kurbuses

SALME, JUTA ja MICHAEL
SUGULASED Kodu-Eestis

OOTAMATULT LAHKUS MEIE ARMAS KUNSTNIK

ENDEL KÕKS

sündinud 21. aprillil 1912 Tartus
surnud 23. novembril 1983 Örebros, Rootsis

sügavas leinas

õde MAIMU perekonnaga Torontos
vennanaine MILVI Örebros
vennalapsed VELLO, TÕNU, MAIMU ja PEETER Örebros
vennanaine VALLI Torontos
vennatütar ANU-LIIS Torontos
vennanaine KLAUDIA MALDUTIS-KÕKS Argentiinas

Muld ei mälestust mata . . .

ARMAST VENDA JA ONU

PEETER AUKSI't

mälestavad leinas

JÜRI
PEETER ja ANU
HILLAR ja ELIZABETH

LAHKUS MEIE KOOLIVEND JA ARMAS SÕBER

ENDEL KÕKS

Mälestavad leinas

HENN RÜNDVA abikaasaga
ENN JÄRVEL abikaasaga
KALLE VIIRES abikaasaga
ILMAR TORK
VOLDEMAR AVARLAID

ARMAST MEHEVENDA, ONU JA VANAONU

PEETER AUKSI't

mälestavad leinas

ARMILDA AUKSI
URVE AUKSI
GUNNAR ja ALLAN AUKSI
VELLO AUKSI perekonnaga
ERNST ja ASTRID JAANSON perekonnaga

MÄLESTAME LEINAS HEAD SÕPRA

ENDEL KÕKS'i

URVE ja ERGO KARUKS
EDA SEPP
ERIKA ja OSS TIMMAS
RUTT ja ENDEL TULVING

ARMAST KAUAAEGSET SÕPRA

ALEKSANDER KELEMET'i

mälestavad

PAUL KALJU abikaasaga
AUGUST KOLGA
JOHANNES KOLGA abikaasaga
ALFRED KORJUS perekonnaga
OSVALD RANDMAA perekonnaga
JÜRI TÕU abikaasaga

LAHKUS IGAVIKKU MEIE ARMAS SÕBER JA KAASVÕITLEJA

PEETER AUKSI't

mälestavad leinas

ILSE ja MEINHARD NIINVEE

ARMAST, USTAVAT SÕPRA

PEETER AUKSI't

mälestavad leinas

ANETTE ja MIHKEL VESKI

LAHKUS MEIE ARMAS

HILDA LOOTUS

mälestavad leinas

DAGMAR ja EERIK KOKKER

MANALASSE VARISENUD UNUNEMATUT KAIMU, SIIRAST SÕPRA, VANKUMATA OMA PÕHIMÕTETES

PEETER AUKSI't

mälestavad sügavas kurbuses

WILLEM KINKAR
HELVE HAMLEY

ARMAST PEREKONNASÕPRA

PEETER AUKSI't

mälestavad leinas

ANTS ja AINO MÄGISO

LUGUPEETUD SELTSILIIGET

AUGUST HAABNIIT'u

mälestab kurbuses

TORONTO EESTI SELTS

KALLIST KOOLIVENDA

PEETER AUKSI't

mälestavad kurbuses

VILJANDI MAAGÜMNAASIUMI ENDISED ÕPILASED

LAHKUNUD HEAD SÕPRA

PEETER AUKSI't

mälestavad leinas

ALICE RANDLA
META LAINURM
VERA VILUMETS

LUGUPEETUD SELTSILIIGET

PEETER AUKSI't

mälestab kurbuses

TORONTO EESTI SELTS

KAUAAEGSET HEAD SÕPRA

PEETER AUKSI't

mälestavad kurbuses

MAIMU ja VICTOR KÕRESAAR

ARMAST SÕPRA JA SUGULAST

PEETER AUKSI't

mälestavad leinas

IDA ARENEEM
LEIDA RAIDLO

ARMAST

R

Puhka rahus!

ARMAST KOLLEEGI JA PALLAS

ENDEL K

mälestava

ARMAST KOLLEEGI

ENDEL K

leinab

EESTI KUNSTNI

KALLIST NOORPÕLVESÕPRA

AUGUST HA

mälest

ARMAST KOOLIVENDA

AGR

AUGUST HA

mälestava

AUGU
AKSE

LUGUPEETUD JA ARMAST KLU

PEETER A

mälestab leinas

EESTI PENSION

KAASVÕITLEJAT

PEETER A

mälestab

TORONTO E

ARMAST

HILDA LO

mälestava

ARMAST

REIN PUMBER'it

mälestavad leinas

HERBERT LODU abikaasaga
MADIS LODU perekonnaga
HELJA AHLBERG perekonnaga
KOIT LODU
AILI KÜNG perekonnaga
TAAVI LODU perekonnaga
KONSTANTIN KÜNG abikaasaga

Puhka rahus!

ARMAST

RUDOLF KÜTT'i

mälestavad kurbuses

MARIA NIELSEN
JAAN KÖVERIK
HELMUT MÖLDER
VOLDEMAR SOMMERS
SALME SAAR
GUNAR SAARE abikaasaga
RICHARD ILVES abikaasaga
OSKAR OTTO abikaasaga
MAX KRUUS abikaasaga
MART KIVISTIK abikaasaga

JURISTID

ENN KUUSKNE
ADVOKAAT — NOTAR
Kontoris — 363-0073
Kodus — 360-8776
Mitmekülgne praktika

Andres Olvet, LL.B.
ADVOKAAT — NOTAR
Bigelow & Hendy
789 Don Mills, Rd.
Tel. 429-3110

ARMAST KOLLEEGI JA PALLASLAST

ENDEL KÕKS'i

mälestavad kurbuses

BENITA VOMM
JAAN MILJAN
ARTHUR MIHKELSOO

HAUAKIVID
Eesti ettevõte
YONGE MEMORIALS LTD.
2044 Yonge St., Toronto, M4S 1Z9
(Davisville & Eglintoni vahel)
487-2147

ARMAST

RUDOLF KÜTT'i

mälestab leinas

EVALD INGELBERG abikaasaga

Jehoova on mu karjane, mul pole midagi puudu.

ARSTID

Leo Kann, D.C.
CHIROPRACTOR
Tel.: 489-0562
212 Dinnick Cr.
VASTUVÕTT KOKKULEPPEL

ROY TILL, B.Sc., D.C.
doctor of chiropractic
Bellamy North Chiropractic Centre
and Sport Injury Clinic
1085 Bellamy Rd. N. Suite 205
Scarboro, Ontario M1H 3C7
Tel. (416) 439-9542
VASTUVÕTT KOKKULEPPEL

„MEIE ELU"
lugejad, ärge unustage oma sõpradele soovitamast
„MEIE ELU"

ARMAST KOLLEEGI

ENDEL KÕKS'i

leinab

EESTI KUNSTNIKE KOONDIS TORONTOS

KUULUTUSED

palume talitusele anda KUNI KL. 8 ESMASPÄEVA ÕHTUL, et kindlustada nende ilmumine järgmises lehes.

ARMAST

RUDOLF KÜTT'i

mälestavad kurbuses

SUDBURY EELK KOGUDUS
SUDBURY EESTI SELTS

KALLIST NOORPÕLVESÕPRA

AUGUST HAABNIIT'u

mälestavad kurbuses

INNA ja HELMI

MÄLESTAME KURBUSES KALLIST TÄDI

HILDA LOOTUS't

TIIU ja ALAR PÕLDMA
LEENA ja STEPHEN PENNEY
JAAN VAIKLA
SILVIA VAIKLA

Murray E. Newbigging
MATUSEMAJA
Aastakümnete kogemus eestlaste teenimiseks. Oskuslik nõuanne ja mõõdukad hinnad:

M. Wayne Hamilton
Funeral Direktor

733 Mount Pleasant Rd.
(lõunapool Eglintoni)
Helistada tel. 489-8811 • 489-8002

ARMAST KOOLIVENDA

AGR.

AUGUST HAABNIIT'u

mälestavad kurbuses

AUGUST SUMBERG abikaasaga
AKSEL LOORPERE abikaasaga

ARMAST SUGULAST

HILDA LOOTUS't

mälestavad leinas

EVALD ja ELLI LOOTUS

Külastage „MEIE ELU" kus leiate mitmesuguseid sobivaid kinkeesemeid

958 Broadview Ave.
Toronto, Ont. M4K 2R6
Tel. 466-0951
(Eesti Majas, II korral)

EHTEASJU
SKANDINAAVIA KINKEESEMEID:
LINIKUID, SOHVAPATJU,
SAUNASEEPE ja TARBEID
KERAAMIKA-VAASE
HELIPLAATE
RAAMATUID (ka lastele)

LUGUPEETUD JA ARMAST KLUBILIIGET

PEETER AUKSI't

mälestab leinas

EESTI PENSIONÄRIDE KLUBI TORONTOS

HÄÄD KODUMAASÕPRA

HILDA LOOTUS't

leinavad

KARL ja IRENE RANNA

„MEIE ELU" ÜKSIKNUMBRID ON MÜÜGIL:

TORONTO
Poko's Meat Products äridès .... 376 College St.
767 Mt. Pleasant Rd.
Rooneeme pagariäris ..... 484 Queen St. W.
„Meie Elu" talituses ..... 958 Broadview Ave.
Broadview Delicatessen ..... 141 Danforth Ave.
The Finnish Place ..... 5463 Yonge St. Willowdale

THUNDER BAY
Finnish Book Store ..... 168 Algoma St.

KAASVÕITLEJAT

PEETER AUKSI't

mälestab

TORONTO EESTI VÕITLEJATE ÜHING

KAUAAEGSET USTAVAT SELTSILIIGET

HILDA LOOTUS't

mälestab

EESTI NAISSELTS MONTREALIS

Eestlaste ajaleht „MEIE ELU" levib üle kogu maailma, kus asub eestlasi. — Tellige ja lugege „MEIE ELU". — Nõudke „MEIE ELU" proovinumbreid.

„MEIE ELU" tellimishinnad: Kanadas 1 a. $40.00, 6 k. $22.00, 3 k. $15.50. USA-sse — 1 a. $44.00, 6 k. $25.00 3 k. $17.00. Ülemeremaadesse — 1 a. $48.00, 6 k. $26.00, 3 k. $19.00. Kiripostilisa Kanadas: 1 a. $28.50, 6 k. $14.25. Kiri- ja õhupostilisa USA-sse: 1 a. $30.80, 6 k. $15.40. Õhupostilisa ülemeremaadesse: 1 a. $58.00, 6 k. $29.00.

„MEIE ELU" TALITUS
958 Broadview Ave., Toronto, Ont. M4K 2R6, Canada

TELLIMISKUPONG:

Palun saatke minule „MEIE ELU" ..... kuuks.

Tellimisraha siinjuures .....
(Tshekiga, panga rahakaardiga, posti rahakaardiga).

Nimi: .....

Postiaadress: .....

Kuupäev .....

.....
(Allkiri)

ARMAST

HILDA LOOTUS't

mälestavad leinas

IRMA ja JULIUS OSHOLIN

ARMAST KAUAAEGSET SÕPRA

HILDA LOOTUS't

mälestame leinas

Puhka rahus! LINDA ja VOLDEMAR RÄKK

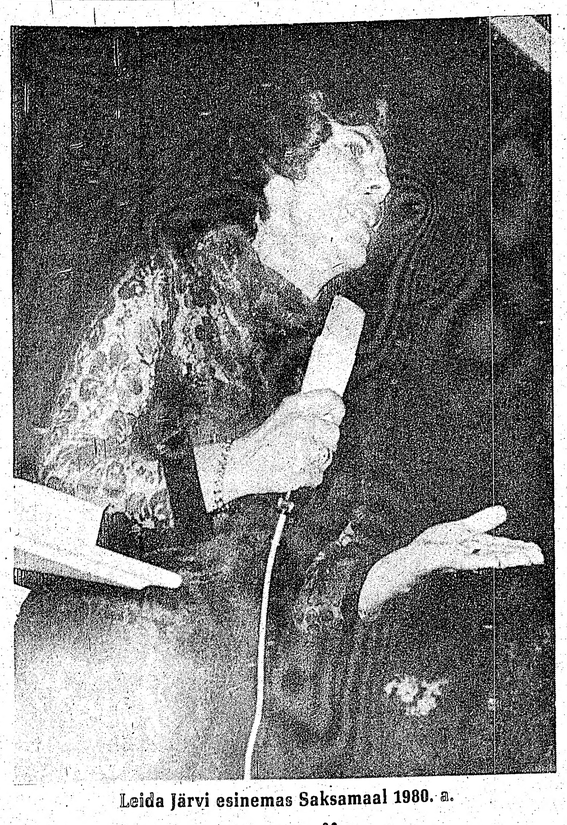

Leida Järvi esinemas Saksamaal 1980. a.

LEIDA JÄRVI

Mälestuskilde ühe laulu- ja mängulinnu elulennust

Aastalõpu lähenedes on kombeks peatuda ja vaadata tagasi. Ka selleks,et mälestada neid, kelle maine teekond lõppes. Sageli avastame kaasinimimese väärtuste alles siis,kui temast jäänud tühi koht meie sõprade ringis.

Sirvinud Leida Järvist mahajäänud foto- ja väljalõigete albumeid, taas elustub selle,meile nii armsaks saanud laulu- ja mängulinnu kaleidoskoopiline elulend üle mitme mandri ja maa, mis jaganud tuhandeile päikest ja eluõõmu.

Leida Järvi oli omapäraselt tugev ja silmapaistev nii laulus (solistina kui ka ansamblis) kui ka mängus (teatrilaval). Teda olnuks võimatu imiteerida. Õppinud laulukunsti A. Arderi juures, esines Leida meeleolulauljana Tallinnas ja kuurortides, esijoones Kurt Strobeli kapelliga. Saksamaal (Schleswigis) ja Inglismaal (Oxfordis), esines ta meiesugustele kodumaatuile laulus ja sõnas. Rootsis ta oli „Idla tüdruk". Alles Kandas hakkas Leida suure huvi ja andumusega elama teatrile. Londonis (Ont.) oli ta veel asjaarmastaja. Torontos ühines ta Rein Andre teatristuurioga (1955-1956), kaasa mängides kolmes lavastuses: F. Forbesi „Mäletan ema", A. Mälgu „Õitsev meri" ja A. Kirzbergi „Püve talus". Arvustus oli julgustav, juba siis esile tõstes tema erilisi võimeid karakterosades.

EESTI RAHVUSTEATRIGA

Järgnes pikk ja võituderikas koostöö Eesti Rahvusteatriga (1957-1983). Leppigem siin näidendite loeteluga; vast toob nimigi midagi meie mälestusse. A. Vesilo draama „Mudane põhi" (1957); A. Kitzbergi „Kosjasõit" (1957); K. Goetzi „Keskõine vööras" (1957); A. Tammsaare „Abielu ja armastus" (1958); A. Mälgu „Mees merelt" (1958); B. Veilleri „Mary Dougani kohtuprotsess" (1959); H. Visnapuu „Maa vahaduse eest" (Seedriorul, 1960); A. Kallase „Hundimõrsija" (Seedriorul, 1961); Goetzi „Katarine" (1963); A. Tammsaare „Vargamäe" (1964); Asta Willmanni „Jumalate mõistus" (Eesti Päevad, 1964); E. Vilde „Tabamata ime" (1965); A. Adsoni „Lauluisa ja kirjaneitsi" (1966); G. Ekbaumi „Laenatud laulatussõrmus" (1966); I. Külveti „Lamp ei tohi kustuda" (1968); L.Zilahy „Päike paistab" (1968); T. Pakkala „Parvepoisid" (Seedriorul, 1969); A. Kallase „Hundimõrsja" (I.Ü.E.P., 1972, Toronto); „Saalomoni naised" (1973), „Kuninglik seiklus" (1976); „Kiusatus" (1977); A. Tammsaare „Elu ja armastus" (1978); A. Gailiti „Nipernaadi teelahkmel" (Seedriorul, 1980); K.Söödori „Läbi tormi" (1982); „Operetviisidega kevadesse" (1983) ja L. Zilahy „Päike paistab" (Seedriorul, 1973).

Lydia Vohu iseloomustab Leida Järvit kui „mängulindu" järgmiselt: „Leida asus oma osa kallale, oli see siis suur või väike, suure tõsidusega. „Osa" lahati viimase peensuseni ja pisemadki psühholoogilised keerdkäigud pidid olema lahendatud. Ta kasvas ühte selle osa karakteriga, kuni ta hakaks sellest naudingut tundma ja siis see puhkes tema kätes nagu õitsele, värvides seda Leidale omase koloriidiga — oli see siis koomiline või dramaatiline. Igal näitlejal on oma meeldejäävad kujud, mis teistest nagu esile kerkivad. Leidal oli see kahtlemata Kadri Parvi („Nipernaadi teelahkmel"), mis kujunes tema kätes lopsakaks, võimsaks ja unustamatuks. Kes ei mäletaks ka tema toredat ja inimlikku tädi Annet „Elu ja armastuses"; või tema väikekodanlikku, upsakat Postiemandat („Päike paistab"). Viimane jäi Leida luigelauluks Eesti Rahvusteatri juures. Üle aastate on ta mänginud üle kahekümne osa — üks värvikam kui teine -ja nende eest kuulub temale tänu — nii kolleegide kui ka publiku poolt. Neid mälestusi ei võta meilt keegi . . ."

LAULJA

Ka meeleolulauljana oli Leida Järvi imiteerimatu. Laulukunstis ta täiendas end Helmi Bellemi stuudios (1957–58), esinedes ka kontsertidel. Sellest peale annab otsida seda lava, balli, juubelipidu või muunimelist esinduslikku üritust kus siira naudinguga pole kaasa elatud Leida meeleolulauludele soolos või, arvukatel puhkudel, duetis kauaaegse partneri Olaf Kopvillemiga (Villu). Pikk on nende meilegi hästi tuntud eesti organisatsioonide nimestik, kelle kutsele Leida vastas. RVN (perekonnaõhtud); Toronto Eesti Võitlejate Ühing; Soomepoiste Klubi; Toronto Eesti Selts; Toronto Eesti Maja; Toronto Eesti Meeskoor; Toronto Eesti Skaudisõprade Selts; Toronto Eesti Õngitsejate ja Jahimeeste Selts; E.S.S. Kalev; Gaiderite Kogu (Talipäevad); Saarlaste Selts; Majandusklubi j.t.

Montreali „Vikerlaste" noortegrupiga tegi Leida kaasa Euroopa-turnee (1970). Vikerlaste „Suvihari" kavas esinesid ka Leida ja Villu. Leida, Villu ja ta poja Peetri ansamblis esinemistest on unustamata mälestusi Saksamaa eestlastel Münsteris 1974. a. peetud laulupeo päevilt. Duetis Villuga või soolos on Leida esinenud Chicago Eesti Majas, Lakewoodis, Clevelandis, Lõuna-Florida Eesti Seltsi uueaasta vastuvõtu ballil 1981, Hamiltonis, Londonis, St. Catharinesis jm.

Ka koorilaul oli Leida Järvile südamelähedane. Oma viimastel eluaastatel ta laulis kaasa neljas kooris: Cantate Domino, Musica Divina, segakoor „Estonia" ja Toronto Eesti Segakoor.

Leida Järvit tundsime ka tõsise leelotajana. Ta esines leeloga Seedriorul 1966. a. peetud laulupäeva valguspeo programmis „Kui Kungla rahvas . . .", Kalev-Estienne esinemistel (1977), mitmel eesti noorte pulmapeol jm. Leida leelohäälega algas I Ü.E. Päevade valguspidu (1972).

LÄHEDANE KIRIKULE

Hinges ja tegudes oli Leida Järvi lähedane kirikule. „Kodukirikuid" oli tal kaks: Pühavaimu kirik Tallinnas, kus ta 1937. a. Eik Järviga abiellus. Külastanud Pühavaimut 1970. a. ja kuulnud sealsetest orelimuredest, organiseeris Leida oreli löötsakeste uuendamiseks vajalike spetsiaalnahkade annetusena saatmise pastor Jaan Kiivitile. Teine — ja viimane kodukirik on Peetri kirik Torontos. Kirikule kellatorni ehitamise fondi toetamiseks organiseeris Leida korduvalt segaeeskavaga õhtuid, ka ise soolos või koos partner Villuga kaasa tehes. Leida Järvi viimaseks puhkepaigaks on selle kellatorni kõrval asuv mausoleum . . .

Leida Järvi füüsiline *mina* jõudis oma maise teekonna lõpule 13. oktoobril 1983. Tema *vaimne mina* jääb aga meiega üle aegade kauguse. Ilusad mälestused kõigest, mis tema meile pakkunud mängulinnuna. Ja imiteerimatud laulud, mis talletatud heliplaatidele („Viise ja vinte" ja „Lepalind"). Mida veel võinuksime nõuda ühelt mängu- ja laululinnult?

„Mis võet' meilt, meenutagem, ja mis meile jäi . . ."

H.P.

Eestlanna korraldas oma matuse enne äkilist surma

LONDON (E.H.) — Prestoni eestlanna, 59-aastane Aino Jänes leiti 3. okt. pealelõunal oma voodis surnult mõni tund peale selle, kui ta oli käinud matusetalituse büroos, kus ta tasus oma päeva varem maetud 75-aastase abikaasa Evaldi matusekulud ja maksis ka ühtlasi enda matmise eest. „Manchester Evening New'i (5.10) teatel ütles matusebüroo direktor, et Aino Jänes soovis endale samasugust matust nagu oli tema kadunud mehel — samuti kolme punase roosiga puusärgil. Kohtuarstiistungil kõneles perekonnasõber Gordon Smith Jänestest kui üksteisesse väga kiindunud abielupaarist. Manchesteri ajalehele ütles ta, et see eesti abielupaar, olles põgenenud Eestist ja veetnud neli aastat Saksamaa laagris, valis Inglismaa oma uueks kodumaaks.

Jamboree meenutusõhtu

Film, valguspildid, märgid ja mälestused olid peateemaks skautide, juhtide, lastevanemate ja skaudisõprade kokkutulekul pühapäeva õhtul, kui meenutati eesti skautide edukat jamboree retke möödunud suvel Albertasse.

Eesti Maja noorte ruumi oli üles tõmmatud eesti skautide all-laagri värava kaunistus — suurele loomanahale Helmut Jaaguste poolt maalitud Toronto siluett. Seintel ja laudadel olid välja pandud poiste poolt kogutud ja vahetatud märgid, pildid ja esemed.

Jamboree meenutusõhtu oli korraldatud selleks, et edasi anda sõnas ja pildis vanematele, sõpradele ja toetajatele poiste läbielamusi jamboreel.

Kokkutuleku avas Maleva juht skm Egbert Runge, meenutades esindusüksuse treeningut ja jamboree retke, tänades juhte, lastevanemaid ja eesti ühiskonda, kes võimaldasid poistele eluaegse elamuse. Esindusüksuste juht nskm Ants Evard oli koostanud huvitava valguspiltide kogu, viies vaatajad kaasa poiste läbielamustele jamboree retkel algusest lõpuni.

Pildiseeriat elustasid põnevate mälestuskillukestega: Erik Türk, Eerik Valter, Richard Laanvere ja Mikk Jõgi. Skm Jaan Lepp kõneles suhete loomisest Kanada ja maailmabüroo juhtidega, kelledega tal oli jamboreel kokkupuuteid.

Kiiduavaldusi sai Kanada skautide äsjavalminud jamboree film, milline oli vaatajate arvates parim seninähtud televisiooni filmidest.

Huvitava õhtu viis lõpule nskm Ants Evard, kes tänas külalisi osavõtu eest ja nskm Evi Jaagustet maitsvate küpsiste ja kohvi eest. See õhtu tõendas, et meie ühiskonna toetus oli suunatud õigesse kohta ja andis üle ootuste häid tagajärgi: skaudid said eluaegseid mälestusi, juhid suuri kogemusi, eesti skautlus ja eesti saatus tutvustatud maailma noorusele ning eesti lipp viidud skautide 15. maailmajamboreele.

INTERIOR DESIGN & CONTRACTING
Ümberehitused ja sisseseaded
kodus, äris või kontoris.
Helistada: 469-1287,
küsida W. Haberkorn

Vaipade ja mööbli keemiline puhastus
samuti akende pesemine. Söögituba, elutuba ja koridor $59.95. Pensionäride üürikorteritele hinna-alandus.
PEETER VALING — Tel. 690-4961

KUHU MINNA?

Pühap., 11. dets. Ella Jostman'i kudumistööde, Dagmar Pint'i ja Armilde Pihl'a käsitööde näitusmüük Eesti Majas algusega kl. 12 p.

Laup., 31. dets. Hamiltoni Eesti Seltsi Uue-aasta-ball Holiday Inn'is, 150 King St. E. algusega kl. 7 õ.

31. dets. Meeskoori aastavahetuse-ball hotellis Inn on the Park.

Laup., 31. dets. uueaasta vastuvõtu-ball Eesti Majas.

ELMAR SILM 70

Tuntud sõjamees ja lavadekoraator Elmar Silm jõudis 24. nov. oma 70-neaasta künnisele. Ta sündis Suure-Jaanis Peet ja Minna Silma lasterikka perekonna esimese lapsena. Elmar Silma noorus oli täis tööd ja unistusi. Koolitee algas Soosaare algkoolis ja jätkus Kolga-Jaani progümnaasiumis. Täiendas end hiljem iseõppimise teel ning tegi abituuriumi Põltsamaa ühisgümnaasiumis, samal ajal töötades, eesmärgiga: Pallase kunstikool. Samal ajal algas ka tema huvi ja looming lavakujunduse alal. Saavutas tunnustuse õige peatselt, luues dekoratsioonid L. Fall'i „Lõbusale talupojale", mille lavastas tol ajal dr. Vello Salo isa Kolga-Jaani rahvamaja avamisel.

Tema teine nooruse unistus, saada sõjaväe kaadriohvitseriks, viis ta juba 18-aastaselt vabatahtlikult sõjaväe sundaega teenima ratsarügementi, et edasi siirduda Tondile sõjakooli. Üldise majanduskriisi tõttu ei peetud tol aastal sõjakoolis aspirantide kursust ja juubilar määrati reservi n.-allohvitserina. 1938. a. kutsutakse ta tagasi ratsarügemendi kaadrisse. Teenistuse keskel ta saadetakse Tondile lahingkooli, mille lõpetamise järele algas tema sõjamehe karjäär.

Saksa-Vene sõja puhkedes ei läinud ta rügemendiga koos Venemaale, vaid ühines „metsavendadega". Saksa sõjaväe lähenedes lõi nendega koos lahinguid Tartu ja Tallinna vabastamiseks. Allutatud saksa sõjaväele, võitles juubilar juba varsti oma rühmaga Saare- ja Hiiumaal — kuni 21. okt. õhtul ollakse Tahkuna kindlustuste varemeil. Eesti territoorium oli punastest vaba.

Tulles tagasi Tartusse; liitus Elmar Silm kpt. S. Maripuu vabatahtlikest koosneva kompaniiga, mis lahkus 1942. uueaastatööl Tartust Pihkvasse, olles allutatud Põhjalõigu keskselle lennuväljade komandandile. Sealt saadetakse ta Debitsa Heidelaagrisse, kus oli moodustamisel esimene Eesti Leegioni pataljon, hilisema nimega „Narva". Tegi kaasa pataljoniga nende kuulsakssaanud lahingu Doni käärus, Izum'i all. Hiljem, olles Eesti Brigaadis, võttis osa võitlustest Neeveli all. Sealt komandeeriti ta Bad-Tölzi ohvitseride kursustele, mille lõpetamise järele ülendati leitnandiks ja määrati Eesti Diviisi. Hiljem, Diviisi ümberformeerimisel Neuhammeris, määrati 46/II 8.kp. granaadipildujate rühmaülemaks, kellena võitles Oderi lahingutes kuni kapitulatsioonini. Omab Raudristi II ja I, Sõjateeneteristi (bronks), Haavatumärgi (hõbe), Lähivõitlusmedali, Talvesõjamedali, Jalaväe rünnakmärgi ja on üks kaheksast eestlasest, kes pandi ette Saksa Rist-kullas saamiseks.

Ta põgenes läbi „Tšehhi põrgu" ja elas läbi sõjamehe vintsutused Ameerikatsoonis Saksamaal, kuni lõpuks maabus 1950. a. Kanadas, Kirkland-Lake'is. Edasi viib ta elutee teda Kitcheneri ja lõpuks Torontosse. Visadus, energia, optimism, janu kunsti ja kirjanduse järele on Elmar Silma imetlusväärsed omadused.

Nii ei rahuldanud teda ainult oma igapäevast leiba teenida Chromolox'i juures, vaid ta on väga usinasti kaasa löönud meie eesti ühiskonna seltskondlikus tegevuses. Nii on ta olnud RVN-i juhatuseliige, Eesti Liit Kanadas esimees, Toronto Võitlejate Ühingu esimees, Eesti Maja juhatusliige, Toronto Eesti Seltsi juhatusliige, Eesti Kultuurikogu Kanadas asutajaliige, Eesti Ajalookomisjoni liige ja „Eestlased Kanadas" üks toimetajatest, Eesti Kirjandussõbrad juhatusliige, Aianduse Klubi ja Pensionäride Klubi liige, Eesti Ohvitseridekogu Kanadas asutajaliige ja laekur.

Kunstnikuna ja dekoraatorina on juubilar kaasa löönud paljudel eestlaste suuritustel ja Eesti teatritele valmistanud meeldivaid lavakujundusi.

Armas juubilar, Sinu rohkearvuline sõprade pere tänab kõige eest ja soovib Sulle jätkuvat energiat ja tervist uuteks võitudeks — ja vankumat usku meie kodumaa vabanemisele.

R. VIKSTEN

Südamlik tänu kõigile, kes meie armsa abikaasa ja isa

AUGUST HAABNIIDU

mälestamisest ja ärasaatmisest osa võtsid ja meile mitmel viisil kaastunnet avaldasid.

Eriline tänu praost A. Taulile, õpetaja E. Heinsoole, organist dr. R. Toile, Korp! Rotaliale ja hr. J. Lätele.

Tänu järelhüüete eest hr. E. Kurisele, hr. T. Hanslepale ja hr. K. Irsile.

AINO, ENE ja JAAK HAABNIIT

KIRIKLIKKE TEATEID

EELK PEETRI KOGUDUS
817 Mt. Pleasant Rd.,
Toronto, Ont. M4P 2L1
Praost Andres Taul
84 Dinnick Cres., Toronto, Ont. M4N 1L8
Tel. 483-4103, kirikus 483-5847
Õp. E. Heinsoo kodune 283-9387, kirikus 483-6848
Organist dr. Roman Toi

Pühap., 11. detsembril kell 11.00 hommikul KOLMAS KRISTUSE TULEMISPÜHA, jutlustab õp. E. Heinsoo. Pärast jumalateenistust kirikusaalis õp. E. Heinsoo'lt loeng „Kas Jumal on olemas". Leerieelsed, Kohv.

Pühapäeval. 11. dets. JUMALATEENISTUS Ehatares kell 7.00 õ. Uue altari õnnistamine. Armulaud. Teenivad õp. A. Taul ja E. Heinsoo.

Pühap., 18. detsembril NELJAS KRISTUSE TULEMISPÜHA JUMALATEENISTUS kell 11.00 hommikul. Järgneb koguduse JÕULUPUU laste ja noorte ettekannetega. juhatab Margit Viia. Jõuluvana. Kohv.

Ingliskeelsed JUMALATEENISTUSED igal pühapäeval kell 9.30 hommikul. Pühapäevakool igal pühapäeval jumalateenistusega samaaegselt.

PIIBLITUNNID igal pühapäeval kell 10.00 hommikul.

KOGUDUSE KANTSELEI on avatud teisipäeviti 10—6, neljapäeviti 12—3 p.l.

ÕPETAJA KÕNETUNNID kolmapäeval 9.30—12 kirikus, neljapäeval 6—8 kirikus ja igal pühapäeval pärast jumalateenistust.

EELK TORONTO VANA-ANDRESE KOGUDUS
383 Jarvis St. Toronto, Ont. M5B 2C7
Õp. Udo Petersoo
3714 Beechollow Cres., Mississauga, Ont. L4Y 3T2
Tel. 624-6128 või 625-5930, kirikus 923-5172
Organist pr. Asta Mitt
Koorijuht pr. Asta Ballstadt

Pühap., 11. dets. kell 4.00 p.l. KOLMANDA KRISTUSE TULEMISEPÜHA. Leerieelsete noorte JÕULUJUMALATEENISTUS. Pärast jumalateenistust koguduse jõulupuu ja jõululaud. Esinevad pühapäevakoolilapsed.

JÕULULAUA piletid on eelmüügil saadaval koguduse kantseleist ja nõukoguliikmete käest.

Teisip., 13. detsembril kell 11.00 h. koguduse NAISRINGI KÄSITÖÖOSAKONNA kokkutulek.

Pühap., 18. dets. kell 11.00 h. NELJANDA KRISTUSE TULEMISEPÜHA KONTSERT-JUMALATEENISTUS. Koguduse segakoor esitab J. S. Bach'i Jõuluoratooriumi I osa Asta Ballstadt'i juhatusel. Solistid sopran Tamara Norheim, alt Irene Loosberg ja bass Jaan Medri. Orelil Lembit Avesson.

Laup., 24. dets. kell 3.00 p.l. JÕULUÕHTU JUMALATEENISTUS. Solist Helmi Betlem.

Pühap., 25. dets. kell 12.00 päeval JÕULUPÜHA JUMALATEENISTUS. Solist sopran Elna Libe. Ingliskeelne jõulupüha JUMALATEENISTUS kell 9.00 h.

LEERIÕPETUS algab pühap., 8. jaan. 1984 pärast jumalateenistust. Leeriõpilasi palutakse registreerida koguduse õpetajale.

PÜHAPÄEVAKOOL igal pühapäeval jumalateenistuse ajal.

LEERI-EELSED iga kella 11.00-nese jumalateenistuse ajal.

PIIBLITUNNID tundaega iga enne kella 4.00-st jumalateenistust.

Koguduse SEGAKOORI harjutused toimuvad igal esmaspäeval kell 7 õ. kirikusaalis.

ÕPETAJA KÕNETUNNID kirikukantseleis: teisipäeviti kl. 6 p.l.—8 p.l., neljapäeviti kl. 2 p.l.—8 p.l. ja pärast jumalateenistusi.

LEITNANT
PEETER AUKSI't
mälestab leinas
EESTI OHVITSERIDE-KOGU KANADAS

TORONTO EESTI EV. LUT. USU KOLMAINU KOGUDUS
Kirik: 619 Sherbourne St., Toronto
Tel.: 698-7977 või 766-7853
Sherbourne allmaaraudteejaam on kiriku kõrval.
Õp. O. Gnadenteich
112 Fallingbrook Rd., Scarborough

JUMALATEENISTUS ja koguduse JÕULUPUU on laupäeval. 10. detsembril. Jumalateenistus algab kell 4.00 p.l., mille järel on koosviibimine kohvilauas, jõuluvorsti jne. Ettekandeid jõulupuu juures.

Jõuluõhtu JUMALATEENISTUS on 24. dets. kell 4 p.l.

VANA-AASTA õhtu JUMALATEENISTUS armulauaga 31. detsembril kell 4 p.l.

ÕPETAJA KÕNETUNNID on iga kuu teisel esmaspäeval kella 6—8-ni kiriku kantseleis, telefon 921-9417.

TORONTO EESTI BAPTISTI KOGUDUS
883 Broadview Ave.
Jutl. Kaljo Raid
36 Bards Walkway, Willowdale, Ontario M2J 4T9
499-6488

„VABADUSE KUULUTUS" RAADIOSAATED IGAL PÜHAPÄEVAL kell 3—3.30 p.l.

Pühap., 11. dets. kell 10.15 h. PÜHAPÄEVAKOOL täiskasvanuile, kell 11.00 h. lastele. Kell 11.00 JUMALATEENISTUS, kõneleb dr. A. Proos Vancouverist, solist R. Pumber. Kell 5.00 õ. VÄLISMISJONIÕHTU, dr. A. Proos, solist M. Wilbiks, ansambel „Gloria". Kohvilaud.

EESTI VABAKOGUDUS TORONTOS
20 Thorncliffe Ave. Tel. 463-6223
Jutlustaja E. Saraoja
Kirik: 562 Jones Ave. Tel. 461-2077

Kolmapäeval, 7. dets. 7.30 õ. PIIBLI-PALVETUND. Ilmutusraamatu peatükk 12.

Pühap., 11. dets. kell 11.00 h. JUMALATEENISTUS, kus teenivad A. Turve ja E. Saraoja.

Laup., 17. dets. kell 3.00 p.l. perekondlik JÕULU-ÕHTU päevakohase sisuga. Kohv. Kõik kutsutud.

TORONTO EESTI EVANGEELNE KOGUDUS
Immanuel Kirik
21 Swanwick Ave.
Pastor Allan Laur
72 Appleby Cres., Markham, Ontario L3R 2L4
Tel. 477-6248

Pühapäeval, 11. detsembril kell 2 p.l. PÜHAPÄEVAKOOL lastele ja PIIBLIKOOL täiskasvanuile teemal: „Jääda vaikseks". Kell 3 p.l. JUMALATEENISTUS. Kõneleb Harry Eller. Laulavad Ülo Lindström ja Raul Pumber ning koor. (Rein Pumberi mälestamine). (Buss Eesti Kodust kell 1.30 p.l.). Kell 6.15 õ. ingliskeelne JUMALATEENISTUS. Kõneleb Toomas Rüdmik.

Kolmapäeval, 14. detsembril kell 7 õ. PALVEÕHTU.

Iga uus „MEIE ELU" tellija aitab kaasa sisukamale ajalehele.